

ZAPIK

OKT '13

KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ

brezplačna revija za študente in dijake

Raziskujemo:

A 'maš za burek?

Intervju:

prof. dr. Borut Bohanec

Švic:

Kriket

Študelo:

Statist v Igri prestolov

ŠPORT

Oktober 2013–april 2014, četrtki in nedelje

Rekreacija - plavanje
20.00–21.00, Olimpijski bazen, člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

Oktober 2013–april 2014, nedelje

Rekreacija - vodna košarka
20.00–21.30, Olimpijski bazen, člani KŠK 2 €, ostali 3 €.

Oktober 2013–april 2014, srede

Rekreacija - badminton
20.30–22.00, Dvorana TŠC, člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

26. oktober 2013, sobota

Rekreacija - košarka
17.30–19.00, Prošport center, člani KŠK brezplačno, ostali 2 €.

27. oktober 2013, nedelja

Tarok - 1. turnir
17.00, Down town, člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

9. november 2013, sobota

KŠK poker liga - 2. turnir
14.00, KluBar, predprijave na Info točki KŠK, za člane KŠK 4 €, za nečlane 7 €, praktične nagrade za najboljši!

24. november 2013, nedelja

Tarok - 2. turnir
17.00, Down town, člani KŠK 1 €, ostali 2 €.

14. december 2013, sobota

KŠK poker liga - 3. turnir
14.00, KluBar, predprijave na Info točki KŠK, za člane KŠK 4 €, za nečlane 7 €, praktične nagrade za najboljši!

KULTURA

20. oktober 2013, nedelja

Potopisni večeri - Indonezija
19.30, KluBar, predaval bo Matej Košir, vstopnine ni.

26. oktober 2013, sobota

Glasbeni tematski večeri - Hell & Vin'
21.00, Rock bar – Down Town. Tradicionalno praznovanje noči čarovnic ob kuhančkih, industrial/gothic glasbi, grozljivkah in temačno obarvanem vzdušju. Vstop prost.

27. oktober 2013, nedelja

Potopisni večeri - Raziskovanje evropskih pokopališč
19.30, KluBar, predaval bo Rok Vižintin, vstopnine ni.

27. oktober 2013, nedelja

Ustvarjalne delavnice - Izrezovanje buč
17.00, prostori Kluba študentov Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 3 €. Prijave na anja.kert@ksk.si do 25. 10. 2013.

3. november 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

4. november 2013, ponedeljek

Filmske megaprojekcije
20.00, Bazen Kranj.

10. november 2013, nedelja

Ustvarjalne delavnice - Jesenski venčki
17.00, prostori Kluba študentov Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 3 €. Prijave na anja.kert@ksk.si do 8. 11. 2013.

10. november 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

16. november 2013, sobota

Glasbeni tematski večeri - Pirate Night
21.00, Rock bar – Down Town. Večer v znamenju gusarjev, ki bo potekal ob folk rock/metal glasbi, filmih, rumu ... Dress code: piratska ruta. Vstop prost.

17. november 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

24. november 2013, nedelja

Ustvarjalne delavnice - Novoletne voščilnice
17.00, prostori Kluba študentov Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 3 €. Prijave na anja.kert@ksk.si do 22. 11. 2013.

24. november 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

30. november 2013, sobota

Glasbeni tematski večeri - Ex-Yu Rock
21.00, Rock bar – Down Town. Prislunhili bomo nostalgичnim yu-rock uspešnicam. Vstop prost.

1. december 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

2. december 2013, ponedeljek

Filmske megaprojekcije
20.00, Bazen Kranj.

8. december 2013, nedelja

Ustvarjalne delavnice - Obešalnik za oblačila iz vej
17.00, prostori Kluba študentov Kranj. Člani KŠK 1 €, ostali 3 €. Prijave na anja.kert@ksk.si do 6. 12. 2013.

8. december 2013, nedelja

Potopisni večeri
19.30, KluBar, vstopnine ni.

14. december 2013, sobota

Glasbeni tematski večeri - Metal Massacre
21.00, Rock bar – Down Town. Večer posvečen težkim kovinam in vsem največjim obdelovalcem kovin našega planeta. Vstop prost.

15. december 2013, nedelja

Potopisni večeri - Oman - Z džipom po mogočni deželi
19.30, predavala bo Nina Kogelj, KluBar, vstopnine ni.

SOCIALA IN ZDRAVSTVO

20. oktober 2013, nedelja

Predavanje o štirih tipih prehrane
18.00, OpenLab, vstopnine ni, prijave na biodelavnice@ksk.si.

22. oktober 2013, torek

Krvodajalska akcija
9.00 odhod izpred Supernove (Buf), prijave sprejemamo na krvodajalstvo@ksk.si do ponedeljka 21. oktobra.

IZOBRAŽEVANJE

25. oktober 2013, petek

Slaščičarska delavnica: Bučna in kostanjeva torta
17.00, OŠ Franceta Prešerna, pripravili bomo dve jesenskemu času primerni torti. Cena za člane KŠK 5 €, ostali 8 €.

ZAPIK

brezplačna revija
za študente
in dijake

Naslovnica:

Oto Žan

Odgovorna urednica:

Rahela Klopčič

zapik@ksk.si

Tehnična urednica:

Sandra Kert

Oblikovanje:

Jure Vukovič,

www.creatizem.si

Avtorji prispevkov:

Petra Ajdovec

Urša Bajželj

Nejc Blaznik

Manja Gatalo

Sarah Majc

Kristina Pahor de Maiti

Christian Pavuna

Matjaž Peklaj

Dejan Rabič

Luka Stare

Mihael Šorli

Barbara Županc

Žiga Žužek

Urednik fotografije:

Miha Horvat

Križanka:

Mateja Novak Kukovič

Izdajatelj:

Klub študentov Kranj

Tisk:

Tiskarna Littera Picta

Trženje:

trzenje@ksk.si

Naklada:

3000 izvodov

www.zapik.si

Jesen.

Jesen mi je zelo ljuba. Zlato listje, ki se v vetru igra, skoki po šumečih kupih te sreče in sonce, ki tako prijetno greje hladna lica, ki jih shladi oktobrski veter. Vedno me spomni na otroštvo, ko sem po hribu za domačo hišo tekla v dolino. Zdaj je tek po vzpetinah zamenjal tempo življenja in vse jeseni v otroštvu so mi dale spomine, da lahko v napornih dneh globoko vdihnem, zaprem oči in jesen zaigra lepo pesem otroštva za dušo, tako je spet vse lažje.

Sicer do Zapika ta jesen ni bila preveč prijazna, saj smo bili primorani revijo skriti na dvomesečnik. Ampak našega zagona ni nič manj in lačni smo novih informacij. Morda smo se ravno zato tokrat veliko pogovarjali o hrani. Z intervjuvancem dr. Borutom Bohancem smo govorili o gensko spremenjeni hrani, v Osišču pa smo se spraševali, če postajamo v prehrabnenih navadah vse bolj podobni Američanom. Raziskali smo tudi, kdo ponuja najboljši burek v Kranju. S pomočjo navodil Zapikovega futra pa se boste lahko sladkali z odlično bučno pito. Nismo pa razmišljali samo o hrani, a to boste lahko kmalu odkrili tudi sami.

Naj vam jesen podari obilo toplega sonca in šumečega listja. Pa prijetno branje,

Rahela Klopčič, *odgovorna urednica*

zapik@ksk.si

KAZALO

KLUBOVANJE	ŠTUDELO
Glasbeni tematski večeri 4	Statist v Igrri prestolov 22
Jesenske slaščice 4	POPRAVLJAMO VEJICE
Ustvarjalne delavnice 4	Volilec ali volivec? 23
Filmi na velikem platnu 4	KULTURŠOK
Novo vodstvo Kluba študentov Kranj 5	Nemčija vse bolj privlačna 24
ZAPIKOVA ŠTAFETA	ZAPIKOV FUTR
Carpe vitae – užij življenje 6	Bučna pita 26
AJDOVA POLJA	TO JE KRANJ!
Študent tudi študira 7	Dnevna soba mesta 28
INTERVJU	USTVARJALNICA
Prof. dr. Borut Bohanec, agronom in profesor biotehnologije 8	Na kavi z gospodo 29
OSIŠČE	EKSTRA
Zdrava prehrana ali izpiranje želodca? 12	Kranjska teatralnost 30
RAZISKUJEMO	RECENZIE
A'maš za burek? 14	Arctic Monkeys – AM 32
E-ZAPIK	Razredni sovražnik 32
Nazaj v šolo 16	KULT(UR)NO
ŠVIC	TV – serija: Kriva pota (Braking Bad) 33
Kriket 17	Žarko Laušević - Leto mine, dan nikoli: dnevnik nekega kaznjenca 33
EKSTRA	TEST
Bazen Kranj – dogaja se! 18	Katero prevozno sredstvo ti najbolj ustreza? 35
IZ TUJIH LOGOV	Nagradna križanka 36
Babilonski stolp Evrope 19	Za luno 37
FOTOREPORTAŽA	Koncertni napovednik 38
(P)ostani KŠK-jevec 20	Fotogalerija 39

Zapik se lahko znajde tudi v tvojem poštnem nabiralniku. Brezplačno ga lahko naročiš na dom prek www.zapik.si.

🎸 Glasbeni tematski večeri

Tudi letos se boste lahko sproščali in zabavali na glasbeno tematskih večerih v Rock baru – Down Town. Ritmično se je začelo že z Rocktoberfestom, a udarnost in melodija se ne bosta končala, zato se boste lahko že **26. oktobra** zabavali v temačno obarvanem ozračju na **Hell & Vin'**, ko boste praznovali noč čarovnic ob kuhanem vinu, industrial/gothic glasbi in grozljivkah. Nadaljevalo se bo z gusarskim večerom, **9. novembra** s **Pirate Night-om** ob rumu, folk rock/metal glasbi in filmih. Pa ne pozabite na gusarsko ruto. **30. novembra** boste lahko nostalgичno prisluhli ritmom bivše juge na **Ex-Yu Rock-u**. Preden pa se bo leto poslovilo pa se lahko udeležite še metal-skega večera, **14. decembra** bo **Metal Massacre**, ko bo večer posvečen težkim kovinam in vsem največjim obdelovalcem kovin našega planeta. Vsi glasbeni tematski dogodki imajo **prost vstop** in se bodo začeli ob **21. uri**.

GLASBENI TEMATSKI VEČERI

🍰 Jesenske slaščice

Vsi ljubitelji sladkih pregreh in jesenskih plodov se boste lahko v tem mesecu naužili dveh tort, ki se bosta pripravljali na tokratni **slaščičarski delavnici**. **25. oktobra** se boste lahko preizkusili pri izdelavi morda ne ravno tipičnih tort. Nadebudni slaščičarji boste razdeljeni v dve skupini, ena bo spekla kostanjevo torto, druga pa torto iz oranžnih hokaido buč. Peka bo potekala na **OŠ Franceta Prešerna** s pričetkom ob **17. uri**. Vsi KŠK-jevi člani boste za delavnico odšteli **5 €**, ostali pa 8 €. Ne boste pa se le na delavnici sladkali s tortama, saj boste prejeli vse uporabljene recepte, ki jih boste lahko uporabili tudi doma.

🎨 Ustvarjalne delavnice

Vsi, ki vas venomer srbijo spretni prsti, boste v tem jesenskem času lahko pridno ustvarjali. Ustvarjalne delavnice, ki bodo potekale **v prostorih Kluba študentov Kranj**, bodo seveda obarvane času primerno. Zato boste tik pred nočjo čarovnic, **27. oktobra**, **izrezovali strašne buče**. Štirinajst dni kasneje, **10. novembra**, boste izdelovali jesenske venčke. Da pa boste letos vzorni sorodnik in prijatelj pa vas 24. novembra čaka

delavnica izdelovanja **novoletnih voščilnic**, le ne pozabite jih potem tudi poslati. Ko boste menjali sezonska oblačila, vam bo zagotovo zmanjkal kakšen obešalnik, a ne skrbite, **8. decembra** boste izdelovali **obešalnike za oblačila iz vej**, da jih ne bo nikoli več premalo. Vse delavnice se bodo pričele **ob 17. uri**. Prispevek vseh KŠK-jevih članov bo **1 €** na delavnico, za vse ostale pa 3 €.

🎬 Filmi na velikem platnu

Z veseljem predstavljamo novo pridobitev na kulturnem področju, gre za **filmske megaprojekcije**, ki se bodo izvajale v sodelovanju z Bazenom Kranj. Vsi ljubitelji kinematografije boste lahko prišli na svoj račun vsak

mesec, ko si boste ogledali repertoar slovenskih in tujih filmov različnih žanrov. Naslednja filma čakata na predvajanje **4. novembra** in **2. decembra**, vrteli pa jih bodo **na Bazenu**.

Novo vodstvo Kluba študentov Kranj

V petek, 11. oktobra, se je v konferenčni dvorani Gimnazije Kranj zgodila Redna letna skupščina Kluba študentov Kranj. Poleg nekaterih sprememb v načinu dela in v statutu kluba so se na vodilnih položajih zamenjala tudi nekatera imena.

Sicer pa med novoizvoljenimi ni novih obrazov med vrstami KŠK-ja, saj so vsi že dolgoletni aktivisti kluba. Predsedniški stolček upravnega odbora kluba je zasedel **Miha Petran**. Z delom na resorju izobraževanja bo nadaljevala **Tjaša Teropišič**. Spremembe prav tako ni na oddelku za kulturo, kjer delo nadaljuje **Sandra Kert**. Odnose z javnostmi je prevzela **Anja Babič**, za socialo in zdravje bo skrbela **Petra Zupan**, finance

bo urejal blagajnik **Matej Šavs**, oddelek za šport pa je prevzel **Matjaž Vidmar**. Na seji smo izvolili tudi nadzorno komisijo, ki jo bodo po novem sestavljali **Nejc Juvan**, **Andraž Šiler** in **Oto Žan**. **Miran Alijagić**, **Nejc Grilc** in **Luka Stare** pa sestavljajo novo disciplinsko komisijo. Vsem želimo veliko delovnega elana in pozitivne energije pri opravljanju svojega dela. Podrobnosti pa jih bomo predstavili v prihodnji številki Zapika.

<h1>KŠK ŽUR</h1>	<h1>TABU</h1> <p>sobota, 16. november ob 20.00</p> <p>Bazen Kranj</p>	<p>mulahop</p> <p>Ustopnice v predprodaji na Info točki KŠK!</p> <p>Predprodaja: KŠK 4 EUR, za ostale 7 EUR</p> <p>Na dan dogodka: člani KŠK 7 EUR, ostali 10 EUR</p>	<h1>RISING SKY</h1> <p>Ustop dovoljen samo 16+</p>
----------------------	--	---	---

Carpe vitae – uživaj življenje

Bil je fant, ki je imel nekaj prijateljev, družino in Game boy. To je bilo več kot dovolj, da se ni počutil osamljenega ali dolgočasnega. Nikoli ni imel posebnih zdravstvenih ali finančnih težav. Vsako leto je šel na morje. Sonce, pesek, plaža. S prijateljem sta se igrala na splavu. Brezskrbno, veselo in živo. Naslednji trenutek je s pomočjo drugih kopalcev in zračne blazine prispel do kopnega, kjer ga je zaskrbljeno gledala vsa plaža.

Brez težav je zdravniku na pamet povedal domačo telefonsko številko. Spomin je še deloval. Standardni zdravniški postopek je zahteval, da pacient z očmi sledi prstu. Levo, desno, dol. Gor ni šlo. Nekaj je narobe, slikanje glave. Prevoz z rešilcem iz lokalne ambulante v bolnišnico na celini. Pacient ni smel zaspati. Pot je bila vijugasta bolj kot piton s prebavnimi motnjami. Deček se ni zavedal dogodkov, ki so se dogajali okoli njega. Kar naenkrat se je znašel pod kirurškim nožem. Zbudil se je še vedno omamljen od zdravil, nezavedajoč se kaj se je zgodilo. Zagledal je znan obraz. Bila je njegova mama. Zaskrbljeno ga je pobožala po obrazu in mu zašepetala: »Vse bo v redu.«

Sledi nova pot. Tokrat daljša in počasnejša, bolj utrujajoča in naporna. Prispel na cilj – v Klinični center v Ljubljani. Takoj so ga poslali v operacijsko sobo. Po večurni operaciji se je zopet prebudil. Ob njem sta bila dva znana, a tokrat bolj pomirjena, obraza. Oče in mati. »Kaj se je zgodilo?« je komajda zmožen in utrujeno vprašal. »Imel si operacijo. Padel si v nezavest in imel si tumor na možganih. Vse bo v redu. Spočij se.«

V trenutku se življenje obrne na glavo. Ni važno kdo si, kje si in kaj si ... življenje ne izbira.

V trenutku se življenje obrne na glavo. Ni važno kdo si, kje si in kaj si ... življenje ne izbira. Okrevanje, za razliko od zahtevne operacije, ni bilo težko. Najbolj boli psihičen šok, ki sledi vsemu temu. »Zakaj jaz? Kaj sem naredil narobe? Vedno pozdravim mimoidoče, vedno pomagam ljudem v stiski, vedno sem prijazen. Kaj to ni dovolj?« Po dvomesečnem okrevanju se življenje vrne v prej ustaljene tire. Šola, prijatelji in računalnik.

Dve leti kasneje. Na vrhu sveta – najvišja stolpnica na svetu, Burdž Khalifa. Mami zazvoni telefon in po nekajminutnem pogovoru vsa bleda pristopi do, zdaj že polnoletnega, fanta. Izvidi so pokazali recidiv (ponovitev bolezni). Strah,

panika, solze. »Zakaj jaz? Zakaj spet? KAJ HUDIČA DELAM NAROBE?«

Operacija mine brez zapletov. Tokrat je fant skozi vse skupaj spoznal nekaj novega, nekaj dobrega. Življenje ni pošteno, življenje te brcne na tla, življenje ti pod noge meče polena. Bodi močen, pokaži da se znaš pobrati, pokaži, da ne glede na izziv ne odnehaš in se ne glede na situacijo znaš smejeti. Vse v življenju se zgodi z razlogom, ki ti ta trenutek mogoče ni jasen.

Kaj ta fant počne sedaj? Z nasmehom na obrazu ve, da je življenje lepo in četudi včasih nepošteno, ga ljubi. Spoznal je najboljše prijatelje, ki jih lahko najdeš na svetu. Našel je hobi, ki njemu in drugim na obraz nariše nasmeh. Želi navdihniti ljudi s pozitivizmom in humorjem. Včasih te življenje brcne, udari in še pljune povrh. Lahko ti navrže kakšno nepredvideno oviro ali pa ti zadane udarec pod pasom. Naj gre za odnose, posel ali zdravje. Slednje je tisto, ki ga je potrebno najbolj ceniti, saj nikoli ne veš, kdaj se življenje odloči in ti zada bolezen. Nekatere se pozdravi s tabletami, druge z operacijo, spet tretje niso ozdravljive. Z njihovimi posledicami pa živimo celo življenje. Pomembno je, da uživamo življenje. In ker se tudi fantu mudi novim dogodivščinam naproti, je prišel čas, da napiše zadnje ločilo v tej kolumni.

Christian Pavuna
Žiga Žužek

Študent tudi študira

Slovenski študent septembra opravlja stare izpitne dolgove ali pa ležerno vpija še zadnje ostanke poletnega sonca. Latvijski študent se je medtem od poletja že zdavnaj poslovil – če lahko tistih prijetnih nekajindvajset stopinj sploh smatramo za pravo poletje. Študentarija namreč predavalnice napolni že septembra.

Sila nonšalantno, s kulijem in malo beležko, sem se odpravila na svoje prvo predavanje. Pred tem sem dobila tri različne urnike, ki mi jih je uspelo dešifrirati šele kasneje. Prispela sem pravočasno in čakala pred učilnico, ki so jo nato zasedli študenti medicine. Ker predavanja o biokemiji k sreči ne sodijo v moj študijski program, sem prišla do logičnega sklepa, da sem na napačnem mestu. Hieroglifi na urniku so mi bili še vedno uganka, zato sem skomignila z rameni in, vedoč, da sem zamudila že svoje prvo predavanje, izkoristila prosti čas ter raziskala univerzitetno knjižnico. Drugo predavanje je sledilo nekaj ur kasneje in tokrat sem bila popolnoma prepričana, da sem pred pravo učilnico. Žal sem bila pred njo sama. Spet sem skomignila z rameni, a tokrat že malo manj sproščeno. Le resen študent je namreč dober študent. Dan je nato ob kozarcu poceni vina minil v nekakšnem tesnobnem ozračju, polnem tihega samoizpraševanja o lastnih akademskih ambicijah.

Pa vendar, začetki so vedno nekoliko nerodni in, ko mi je le uspelo razbrati morje nesmiselnih števil na urniku, se je pot do zvezd končno lahko začela. Ker o Erasmus študentskih izmenjavah kroži legenda o študiju kot neki marginalni aktivnosti, sem bila presenečena nad izdatno količino dela že v prvem tednu. To je namreč organizirano v obliki intenzivnih modulov s štirimi izpitnimi tedni na leto. Že prvi teden me je čakala oddaja seminarske naloge. Ravnokar sem se preselila, vse je bilo novo, še kruh je bil drugačen, poleg tega pa se je dogajala še kopica obstranskih družabnih aktivnosti tako, da je bilo težko prisiliti glavo, da se osredotoči na pripravo vsaj delno spodobnega izdelka. Pa vendarle, po prvem mesecu bom tako že, ako mi bo *fortuna* naklonjena, obkljukala dva predmeta in pridobila svoje prve kreditne točke.

Predavanja izgledajo približno takole: »Sveiki! Lekcijas notiks latviešu valodā.« Kar pomeni: »Pozdravljeni! Predavanja bodo potekala v latvijskem jeziku.« Oh, krasno! Ker je moje

znanje latvijsčine zaenkrat še tabula rasa, je tovrstni način podajanja znanja seveda problematičen. Gledanje v strop in čečkanje po mali beležki zamoti duha le za prvih nekaj sekund. Nato se študijske seanse hitro sprevržejo v mukotrpno čakanje na konec predavanja. S kolegi sotrpini profesorjem nato potožimo o lastnih nesrečnih usodah, rešitev pa je v večini primerov: »Sploh nisem vedel, da bom imel v predavalnici tudi tuje študente. Dobro, potem pa doma sami prebirajte študijsko literaturo in napišite milijon esejev ter seminarskih nalog. Tako bomo storili.« In tako beremo in pišemo. Beremo in pišemo. Beremo in pišemo.

Pozdravljeni! Predavanja bodo potekala v latvijskem jeziku.

Vendarle ni vse tako črno. Pa saj sploh ni črno, kaj bi se pritoževala. Recimo, da je občasno zgolj nekoliko sivkasto, kot trenutno vreme. Nekatera predavanja vendarle potekajo v angleškem jeziku in tako lahko dobimo uvid v latvijske študijske navade. Ker so tudi Latvijci majhen narod, je predvsem mladina v angleščini odlično podkovana, pohvalna pa je tudi njihova solidarnost. Pri nekaterih predmetih sem edina tujka v razredu, pomoč z njihove strani pa prihaja kar sama od sebe, tudi kadar je ne potrebujem, čeprav mora zaradi mene cel razred študirati v angleščini, kar popolnoma demantira pregovorno severnjaško zadržanost in hladnost. Še venomer mrka gospa iz fotokopirnice se mi je zadnjič nasmehnila. Po začetnih preprekah je tako mesec minil sila uspešno. Učilnice najdem brez težav, za nameček pa vem še, kateri avtomat na univerzi dela najboljšo kavo – tisti pred knjižnico.

Za konec pa še ena dobra novica. Danes je prvi oktober, prižgali smo radiatorje in odvrkli odeje, v katere se ob srkanju kuhanega vina zavijamo že dober teden. Spet je toplo pri srcu, tudi ostali deli telesa se ne pritožujejo. Zima prihaja.

Petra Ajdovec

Prof. dr. Borut Bohanec, agronom in profesor biotehnologije

“Potrošniške organizacije so se zavzemale za tako imenovano pravico do obveščeniosti preko javnih napisov ... Žal pa to ni peljalo v boljšo obveščeniost potrošnikov, temveč v preprečevanje izbire.”

Ko kmetujejo korporacije

Prof. dr. Borut Bohanec je predstojnik katedre za genetiko, biotehnologijo, statistiko in žlahtnjenje rastlin ter prodekan Oddelka za agronomijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Je velik zagovornik gensko spremenjenih organizmov.

Zakaj se ljudje bojijo gensko spremenjenih organizmov (GSO)?

Saj se jih sploh ne. Bojijo se le tistih, ki so v hrani. Imamo veliko GSO, ki se nahajajo drugje. Veliko zdravil je takšnih, ki jih proizvajajo gensko spremenjeni mikrobi. Poznamo gensko spremenjene encime, ki so v hrani, pralnih praških ter v marsikaterem drugem proizvodu in zaradi njih se nihče ne razburja. Ko pa gre za hrano, je medijski pomp domnevne ogroženosti vedno prisoten. Torej, ista metoda je problematična le, ko gre za hrano.

So množice v osnovnem principu nevedne? Kdo je pravzaprav tisti, ki jih je prestrašil?

Ljudje se učijo iz medijev. Iz dostopnih informacij. S hrano jih je lahko prestrašiti na različne načine. V primeru genskih sprememb gre za tehnično gledano malo bolj zahtevno metodo, zato je to toliko lažje. Vendar se strah vleče že približno 15 let, ne gre za nekaj novega. Zanimivo je to, da v času, ko se o tem veliko govori, potrošnik nima možnosti, da bi se osebno seznanil s spremembami oziroma, da bi sam poskusil ali mu te ustrezajo ali ne. Ali so zanj nevarne ali ne. Ne morete iti namreč v trgovino in kupiti gensko spremenjenega paradižnika, ker vam tega država ne dovoli. Potrošniške organizacije so se zavzemale za tako imenovano pravico do obveščeniosti preko javnih napisov: hrana mora vsebovati napis, da je gensko spremenjena. Kar pa je v Evropi v veljavi že vsaj 15 let. Žal pa to ni peljalo v boljšo obveščeniost potrošnikov, temveč v preprečevanje izbire. Trgovci si sploh ne upajo ponuditi gensko spremenjene hrane, zato se sami o tem kupci nimajo možnosti prepričati. Lahko le verjamejo medijskim informacijam. V Evropski uniji (EU) so kmetije, ki pridelujejo GSO zelo redki. Zanimiv primer je Romunija; preden je postala članica EU, so pridelovali gensko spremenjeno sojo, po vstopu v EU, pa je niso smeli več pridelovati. Delno so jo pretihotapili še v Srbijo, saj so videli, da je veliko boljša, vendar so tudi tam preprečili pridelavo. Gre torej za veliko medijsko zmedo, glede katere se niti kmetovalci niti potrošniki ne morejo sami odločiti in prepričati o učinkih.

Kakšen je vpliv velikih korporacij? Tisti, ki so za ekološko pridelavo s tem podpirajo korporacije?

Največji nasprotniki GSO so zavezniki korporacij. Ustvarja se namreč pritisk na državne regulacijske organe. Le-ti pa vsako leto dodajo še kakšno dodatno zahtevo, kaj vse naj se testira, preden bi sploh lahko prišlo do sproščanja GSO. Procedura je tako vsako leto bolj zakomplicirana in posledično dražja, kljub temu, da vsako leto vemo več in bi moralo biti obratno. Tako drage poskuse, ki lahko stanejo več kot 10 milijonov evrov, si majhna podjetja ter akademske institucije, kot je recimo naša, ne morejo privoščiti. Ne moremo priti na trg z nekimi še tako zanimivimi proizvodi, če ga ne moremo financirati. Če se torej zavzemaš za dodatna testiranja, ki ne temeljijo na realnih potrebah, se zavzemaš za korist velikih korporacij.

Vendar pa so GSO tudi v interesu korporacij?

V njihovem interesu niso majhni ponudniki GSO. Na primer korenje je majhna rastlina, zato se zanj korporacije ne zanimajo. Od leta 2008 poznamo sicer korenje, ki ima večjo vsebnost kalcija, kar pozitivno vpliva na primer na preprečevanje osteoporoze. Vendar korporacije seveda zanimajo gensko spremenjene rastline, ki jim povrnejo velike finančne vložke kot so soja in koruza.

Ljudje so torej bojijo GSO v hrani, peroralna uporaba GSO v zdravilih pa jih ne skrbi?

Seveda, kajti ljudi ne upajo strašiti s tem. Inzulini je že od nekdaj gensko spremenjen. Ali jim bodo rekli, da naj začnejo jemati kozji inzulin? Nihče si tega ne upa. Gre za psihološko vojno: poskušaš tam, kjer imaš možnosti za uspeh, tam, kjer jih nimaš, ne poskušaš.

Gre za psihološko vojno: poskušaš tam, kjer imaš možnosti za uspeh, tam, kjer jih nimaš, ne poskušaš.

Kako pa je s patentiranjem GSO?

Stvar je zapletena, ker ljudje ne poznajo niti osnovne zakonodaje, ki štiti žlahtnitelje klasičnih sort. Če jaz požlahtnim novo sorto zelja, jo lahko prijavim kot svoj lasten izum in bo moja last 20 let. Nihče je ne bo smel pridelovati brez mojega dovoljenja. To regulira obstoječa zakonodaja pri sortimentu. Stvari pa so regulirane še preko patentne zakonodaje. Če bi v to zelje na primer vgradil še nek nov gen iz paprike, dodatno zaščiten gen, ga lahko zaščitim preko patentne zakonodaje. Zakonodajci sta med seboj prepletajoči. Patentiranje pa je v osnovi namenjeno temu, da se nek izum razkrije ter je tako vsem na voljo. Patentira pa se lahko tudi sam postopek. Vendar je to po navadi težje, kajti ni ga lahko štiti. V Evropi je trenutna zakonodaja iz področja zaščite posamičnih genov taka, da lahko štitiš koristen gen, ki ga vneseš v več različnih sort in ne zgolj v eno samo.

EU je zelo konservativna glede GSO. Edina vrsta GSO, ki se lahko goji v EU je sorta koruze. Zakaj ravno ta?

Obstaja sicer še nek krompir. Gensko spremenjena koruza je pridobila dovoljenje še pred medijsko paniko, po tem pa niso sprejeli ničesar več z izjemo industrijskega krompirja. Vlog je bilo veliko, vendar so jih iz leta v leto odlagali. Večina podjetij se je po čakanju petih ali desetih let premislila. To velja za vse evropske firme kot tudi ameriške in kitajske. Nihče več ne vlaga v Evropo.

Obstajajo znanstvene raziskave, ki so dokazale, da uživanje gensko spremenjenih živil povzroči neplodnost ali rakava obolenja. Kaj vi menite o tem?

S tem je ljudi zagotovo najlažje prestrašiti. Če želite, da vas o nasprotnem prepričam z eno besedo, je to nemogoče. Treba si je vzeti čas in to preučiti. Študija o neplodnosti, ki jo omenjate je avstrijska. Avstrijska vlada jo je leto za tem uradno umaknila, vendar to ni več prišlo v medije. Obstaja tudi študija o raku, o kateri je bilo napisanih več znanstvenih člankov, kjer so podrobno analizirali, kaj vse je bilo v njej narobe. Tudi zato, ker je ta študija dala drugačne rezultate kot vse ostale študije, ki so bile opravljene na isto temo. Bila je narejena iz medijskih razlogov, daleč od nepristranske znanosti. Demanti redko pridejo v medije, medtem ko same zgodbe z velikim pompom prestrašijo ljudi na področjih, kjer jih je najlažje prizadeti. Recimo v Afriki so prepričevali prebivalstvo v obdobju lakote, naj jedo uvožene ameriške koruze, čeprav so stradali.

Trdite, da ekološki pridelek ogroža gojenje GSO?

Ne samo ogroža, celo preprečuje gojenje GSO. V Sloveniji imamo namreč v veljavi Zakon o soobstoju, ki v resnici sploh ni zakon o soobstoju, temveč zakon o preprečevanju pridelave. Njegove določbe so namreč take, da jih noben kmet, ki bi morda želel pridelovati GSO koruzo, ne more izpolniti.

Ali bi si Slovenija bistveno povečala svojo samozadostnost, če zakonodaja glede GSO ne bi bila tako striktna?

Pravzaprav ne, ker iz prej opisanih razlogov sploh ni na voljo sort, ki bi jih lahko pridelovali. V kratkem pa bi se znala stvar spremeniti, ker na trg prihajajo vedno bolj zanimivi proizvodi. Predvsem okolju prijazni proizvodi npr. poljščine, ki jih je tre-

ba manj gnojiti z dušikom in fosforjem. Te že obstajajo in so v postopku postopnega sproščanja. Zanimive so tudi poljščine, ki so bolj odporne na mraz ter tiste, ki bolj učinkovito izkoriščajo vlago in so s tem bolj odporne na sušo. Napredku se odrekamo zaradi zakonodaje in negativnega razpoloženja. Vprašljivo pa je, koliko časa bomo lahko to še zdržali.

Podjetje Monsanto daje na trg tako semena kot tudi pesticide. Gre za začaran krog?

Nam prodajajo pesticide, drugim pa prodajajo sodobna semena. Zelo preprosto; v vsakem primeru dobro zaslužijo. Ne zgolj Monsanto, tudi druga semenarska podjetja. Nihče pa nikogar ne sili v nakup. Kupiš tisto, kar hočeš kupiti. Če ti bolj odgovarja klasično seme, ga lahko kupiš. V svetovnem merilu pa je semen-skim podjetjem uspelo prepričati veliko kmetov, da je sodobni gensko spremenjeni izbor boljši, ker imajo kmetje v končni fazi manj dela in manj stroškov. Seveda pa mora kmet dobiti svoje lastne izkušnje, da se lahko na podlagi tega odloči. Te firme pa prodajajo več različnih stvari: zaščitna sredstva, sodobne sorte, klasične sorte itn.

Jeste GSO?

Ne morem. Kje pa naj jih kupim?

Jih ne pridelate doma?

V Sloveniji jih ne moreš niti pridelati, niti kupiti. Mi je pa zelo všeč novost na tržišču: oranžni ananas. Je v postopku pridobitve dovoljenja za uvoz v ZDA, pridelovali pa jih bodo na Kostariki. Ima gen iz mandarine in je oranžen. Vsebuje likopen, snov, ki je sicer v paradižniku in je zdravju koristna. Če bi ga še tako hotel kupiti, ga ne morem, ker mi naša regulativa to preprečuje.

Barbara Zupanc

Miha Horvat

VZAJEMNA

Ni statusa? Ni panike!

**SFURAJ ...
NOV AVTO! :)**

NAJBOLJ KREATIVEN PAKET ZA MLADE

z najnižjo porabo denarja in bogato dodatno opremo.

**NAGRADNI NATEČAJ
2X ŠKODA Citigo**

Si brez statusa študenta ali dijaka? Se prijavljaš na zavod za zaposlovanje?

Imaš prvo zaposlitev ali si 26 let +? ČAS ZA GAS ... Zavaruj se!

OBVEZNA OPREMA

- Dopolnilno zdravstveno zavarovanje Vzajemna Zdravje z najnižjo premijo v Sloveniji

DODATNA OPREMA

- Majica »Respect«
- Bon za 15 EUR za vsa zavarovanja Vzajemne (z izjemo dopolnilnega zavarovanja)
- EKSTRA ugodnosti za mlade na www.kolektiva.si/respect*
- Sodelovanje v nagradnem natečaju »Sfuraš idejo za nov avto ŠKODA Citigo«
- Brezplačna včlanitev v Vzajemna Klub
- ... in ostale TOPŠIT ugodnosti

PE KRANJ
Koroška cesta 1
tel.: 04/ 20 10 306

- Kranj, Zlato polje 2
- Jesenice, C. Cirila Tavčarja 3/b
- Radovljica, Kranjska c. 1
- Škofja Loka, Kapucinski trg 8
- Tržič, Cesta Ste Marie aux Mines 23

☎ 080 20 60

www.m-vzajemna.si
f Ni statusa? NI PANIKE!

*EKSTRA ugodnosti za mlade veljajo v času akcije Vzajemna Mlad oz. do 31.12.2013. Ponudba na www.kolektiva.si/respect se lahko v času akcije spremeni. Paket Vzajemna Mlad lahko sklenete do 31.12.2013. Vzajemna, d.o.o. Vselej pri nas. Vse zavarovanja se sklepajo po veljavnih pogojih Vzajemne, d.o.o.

Zdrava prehrana ali izpiranje želodca?

Ko sem letos poletni potovala po zveznih državah Amerike, sem spoznala marsikatero razliko med našim in njihovim načinom življenja. Meni najbolj očitna me je že uro po pristanku na severnoameriškem kontinentu čakala na krožniku. Prehrana je zagotovo tista, zaradi katere nam je jasno, da Evropo in Ameriko ločuje cel ocean. V zvezi s to primerjavo je bilo res povedano že marsikaj krepkega čez ameriško prehrano. Vendar: ali smo si res tako različni?

Ameriška kuhinja

Krompir, koruza, ameriške borovnice, buče ... Vse to je bilo pripeljano iz novega sveta, ljudje pa se včasih še vedno čudijo kritiziranju ameriške kuhinje. Mnogi menijo, da se v ZDA vse odvija hitro in tako nimajo časa v miru pripraviti obroka. Ameriška hrana je zato pogosto označena za **hitro pripravljeno in nezdravo**. Zanimivo je, da so se razmišljanja o zdravi prehrani in preprečevanju debelosti razširila šele v 20. stoletju.

Ameriška kuhinja navadno vključuje veliko mlečnih izdelkov (zlasti masla) in mesa, ki ga strežejo s testeninami ali krompirjem. V kolikor cene sadja in zelenjave ne bi bile tako nedostopne kupcu, bi verjetno z veseljem pojedli tudi kakšen bolj zdrav obrok. Če že pripravljajo zelenjavo (najpogostejše so to korenje, brokoli in cvetača), je ta vedno zabeljena z maslom.

Glede na velikost in raznolikost ZDA ni čudno, da je **hrana povsod drugačna**. Nekatere južne države imajo pridih pikantne oz. mehiške hrane, obmorske države pa v svoje jedilnike vključujejo ribe in razne morske sadeže. Italijanski priseljenci so s seboj prinesli testenine in pice, ki so jih poameričanili in ustvarili številne različice. Nemci seveda niso mogli brez klobas (Würsten), iz katerih se je razvila značilna ameriška jed – **hot dog**.

Italijanski priseljenci so s seboj prinesli testenine in pice, ki so jih poameričanili in ustvarili številne različice.

Potratne gostije

Moje letalo je pristalo v Minneapolisu, ki je glavno mesto zvezne države Minnesota, od tam pa sem se še približno trideset minut vozila do St. Paula, kjer sem preživela večino svojega poletja. Po osemnajsturnem letu je pot zahtevala svoj davek in utrujena ter lačna sem se ozirala za znanimi obrazy na terminalu.

Med množico ljudi sem zagledala dva ogromna ter živobarvna plakata, ki sta kar »kričala« moje ime. Pridružila sem se lastnikom plakatov in po polurni vožnji smo prispeli v njihov dom. Na vprašanje, če sem lačna, sem pritrčila in bila v upanju na manjši prigrizek deležna prave gostije. Takoj so zakurili žar in ga založili s hrenovkami in pleskavicami. V kuhinji so v mikrovalovno pečico naložili hot dog štručke in žemljice za hamburgerje ter jih odmrznili (večino kruha namreč hranijo v zamrzovalniku). Ne bom rekla, da ni bilo okusno, vendar nikakor nisem pričakovala take gostije vsak večer. Zlasti me je osupnila **njihova potratnost** – tako s hrano kot z vodo. Včasih so bile otrok same oči in so si na krožnik naložili raznovrstno hrano, a od vsega pojedli le slabo polovico. Če je kuhinjo pospravljala njihova mati, je ostanke shranila v hladilnik za naslednji obrok, toda večinoma so bili otroci tisti, ki so »pospravljali«. Takrat so vso hrano stresli v kuhinjsko korito, vključili mlinček za mletje kuhinjskih odpadkov in z enim glasnim pljuskom je hrana izginila kdo ve kam.

Opazila sem tudi, da so, ne glede na to, ali so jedli pecivo, solato ali piščanca v omaki, **v hrano pogosto dodajali sladkor**. Precej Američanov, ki sem jih spoznala, je solate prelivalo s **sladkimi prelivi**, le redki pa so solato pripravili s kisom in z oljem. Res je, da je družina, pri kateri sem stanovala, pojedla veliko sadja in zelenjave, vendar je to povezano z njihovim finančnim stanjem. Cene sadja in zelenjave so v primerjavi s cenami pri nas zelo visoke.

Seveda pa brez **s'moresov** ne bi bilo prave ameriške dogodivščine. To so penice, ki jih popečeš nad ognjem, da postanejo zlatorjave, jih položiš na piškotek s koščkom čokolade ter prekriješ z drugim piškotkom. Dobiš nadvse sladko, hrustljivo in lepljivo ameriško inovacijo. Meni najljubša je bila gazirana brezalkoholna pijača imenovana **Root Beer Float**. Temno rjava mehurčkasta tekočina ima poseben okus, ki ga lahko izpopolni kepica hladnega sladoleda. Seveda je bilo še malo morje drugih sladkarij, ki so bile »za prste polizat«, med njimi Hot Tamales, Reese's, Mike & Ike ...

Kako je s prehrano pri nas?

Številni menijo, da se Slovenci ne prehranjemo dovolj zdravo. To še zlasti velja za starejše moške, pa tudi za študente. Poleg tega smo vse premalo športno oziroma telesno dejavni, kar pogosto pripelje do težav s srcem in ožiljem ter prekomerne telesne teže. Pravzaprav ima v Sloveniji približno **20 % odraslih previsoko telesno težo**, ki jo poleg raznih genetskih vzrokov v večini povzroča prenajedanje.

Prav tako se opažajo velike prehranjevalne razlike med mladim in starejšim prebivalstvom Slovenije. Medtem ko se nekateri starejši izogibajo modernim in tujim kuhinjam, se mladi počasi oddaljujejo od tradicionalnih jedi.

Prekomerno uživanje soli je vzrok za bolezni srca in ožilja. AHA (American Heart Association) priporoča odraslim, naj na dan zaužijejo manj kot 1500 mg in nikoli več kot 2300 mg natrija.

Na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije o naši prehrani pravijo tole: »Značilnost nezdravega prehranjevanja

večine Slovencev je, da pojemo preveč skupnih maščob in škodljivih nasičenih maščob, preveč enostavnih ogljikovih hidratov (sladkarij, sladkorja, sladkanih pijač) in preveč soli, da jemo preveč kalorično hrano, da le polovica Slovencev redno zajtrkuje, da le tretjina Slovencev dopoldne malica, da večina užije kosilo pozno popoldne (med 15. in 16. uro popoldne) in da je število obrokov hrane čez dan premajhno.«

Iz tega lahko sklepamo, da tisti ocean kuhinje Slovencev in Američanov ne ločuje več tako zelo in kot pri mnogih trendih, bomo brez nadzora hitro postali slabi jedci. Zato je pomembno, da pazimo na svojo prehrano in razmislimo, kaj bomo pojedli. Bodimo pozorni, kaj damo vase, saj kot pravi svetovno znana nutricionistka **dr. Gillian McKeith: »Si to, kar ješ.«**

ZANIMIVOSTI

- Obrok z burgerjem (npr. McDonaldsov McDouble), srednje velikim cvrtim krompirčkom in jabolčno pito vsebuje več nasičenih maščob kot naj bi jih po priporočilih AHA (American Heart Association) zaužili v dveh dneh.
- Ameriške borovnice so bogate z minerali in vitamini ter pomagajo preprečevati številne bolezni sodobnega časa (npr. nekatere oblike raka).
- Mesto Eastchester v New Yorku je prepovedalo vse restavracije s hitro prehrano.
- Raziskava časnika Delo je leta 2011 pokazala, da skoraj dve tretjini Slovencev za predjed radi pojedeta juho.
- Barry Levenson je leta 1986 ustanovil National Mustard Museum v Wisconsinu. Na policah tega muzeja se je znašla tudi kamniška gorčica Natureta.

- V večino naših obrokov naj bi vključili kakovostna rastlinska olja.
- Na veliko žalost Škotov je v ZDA že od leta 1971 prepovedano proizvajati krvavice (škotsko: haggis). Prehrambene inšpektorje je motilo, da vsebujejo razne ovčje notranje organe, kot so pljuča in srce.
- Hrana v restavracijah s hitro prehrano se pogosto nagiba k veliki vsebnosti soli, ki v večjih količinah tudi viša krvni tlak.
- Običajen obrok s hitro prehrano lahko vsebuje tudi več kot 1000 kalorij. Dnevni vnos kalorij naj bi bil za aktivnega odraslega moškega 2700, za aktivno žensko pa 2000 kalorij.
- V San Franciscu so leta 2011 restavracijam prepovedali ponudbo otroških obrokov, ki vsebujejo veliko maščob, soli in sladkorja.

A 'maš za burek?

Sirov, mesni, pica. Le vprašanje časa je bilo, kdaj se bomo zapiški gurmani podali na lov za najboljšim burekom v mestu. Burek spada med najpopularnejše hitre jedi v Sloveniji, na Balkanu in kakšen ljubitelj bi zatrdil, da celo na svetu. Nič čudnega, saj je tradicionalna turška jed, sicer izumljena v srbskem Nišu, na sceni že nekaj več kot 500 let. Prvotno je bil burek polnjen s feta sirom, mletim oziroma seseklanim mesom ali zelenjavo. Danes pa ga lahko kupimo celo v nekaterih bolj neobičajnih izvedbah, kot je pica burek. Za povprečnega kuharja, ki ne cilja na vrhunsko kakovost, izdelava ni preveč zapletena. Za izdelavo pravega srbskega bureka pa je potrebnega precej znanja in izkušenj. Burek je v osnovi z raznimi nadevi polnjeno vlečeno testo, po vrhu premazano z veliko olja in (vsaj na Balkanu) postreženo z jogurtom.

Kljub velikemu naboru različnih vrst burekov, smo se odločili za eno izmed najpogostejših izbir med Kranjčani – mesni burek. Na preizkušnjo smo postavili tri bureke; najprej smo obiskali pekarno Umnik in Orehek, za konec pa še restavracijo s hitro prehrano Kranchy. Sprva smo imeli namen poizkusiti vsaj 5 različnih burekov, vendar je bil King Kebab zaprt, prav tako je bil zaprt Hitri Kruhek, za fast food trafiki Pinki in Dino Burek, pa smo ugotovili, da ju niti več ni. Po hitrem obisku kranjskih mojstrov te slane jedi smo nakupljeno odnesli v

štab, si bureke vsi štirje tokratni ocenjevalci enakomerno razdelili in jih (strogo) ocenili.

Pri ocenjevanju smo določili 5 pomembnih področij; 40 % končne ocene je prinesel **okus**, 20 % je prinesla **struktura** (dober burek vendar mora biti čvrst), po 15 % sta doprinesla **cena** in **količina mesa v bureku**, zadnjih 10 % pa je bilo odvisnih od **izgleda**. Večini je trikotni burek bolj povšeči, vendar nismo dovolili, da bi to preveč vplivalo na splošno oceno.

Pekarna Umnik

Po prvi burek smo se odpravili v stari del mesta do bivšega Dino Bureka, kjer danes nad vrati visi napis King Kebab. Bil je zaprt, zato smo potrkali pri sosedu, pekarni Umnik. Našo pozornost je najbolj pritegnil listek na oknu, na katerem je pisalo: Mesni burek 2,70 €. Poleg mesnega bureka so imeli na voljo tudi sirov burek, a z malo nižjo ceno. Prodajalka nam je burek prijazno tudi pogrela. Bil je naše najljubše burek oblike - trikoten (edini med tremi, ki smo jih poizkusili), in je za naše prazne želodce dišal naravnost božansko. Eden izmed večjih izzivov za nas je bil, da smo bureke v enem kosu prenesli na klub. Med minuse bi lahko uvrstil ceno, ki je glede na cene ostalih burekov kar visoka in pa lokacijo, ki je mogoče malo s poti, saj je pekarna postavljena izven centra dogajanja v mestu, oddaljena je od večine šol, zato jo večina dijakov/študentov med prostimi urami za malico obišče bolj poredko, kar je, glede na izvrsten okus mesnega bureka, kar malo škoda.

Pekarna Umnik
2,70 EUR

okus, oblika +

cena, lokacija -

Pekarna Orehek

Naslednja destinacija je bila ena izmed pekarn Orehek. V zadnjih nekaj letih se je število Orehkovih pekarn kar potrojilo in po obisku prve nam je bilo jasno zakaj. V pekarno (tisto na Maistrovem trgu) smo stopili malo čez četrto uro popoldne, vendar so bili že takrat kar na tesnem z zalogami pekovskih izdelkov. Burekov niso imeli več. Tako smo se odpravili v drugo izmed Orehkovih pekarn, razmeroma novo pekarno, ki je nasproti Kranjske Gimnazije zrastle pred manj kot dvema mesecema, ki pa je gimnazijci skoraj nikoli ne vidimo prazne. Kdor je že bil tam ve zakaj; pekarna ima zelo prijeten ambient, v njej so stoli in mize, poleg peciva in drugih pekovskih izdelkov pa se lahko okrepite tudi s sveže skuhan kavo ali pogretim, po lastni izbiri narejenim, sendvičem. Postrežba je bila nekoliko počasnejša kot v pekarni Umnik, pa tudi sam okus je bil skorajda pričakovano glede na ceno bureka. Burek je tudi razpadal, medtem ko smo ga jedli, zato so bile točke nekoliko nižje. Glavni plus je zagotovo cena, saj je bilo bureka, glede na nizko ceno, kar veliko.

Pekarna Orehek
1,80 EUR

cena, količina +

okus, struktura -

Fast food Kranchy

Naša zadnja destinacija je bila prodajalna hitre hrane Kranchy. V notranjosti nas je pričakal za take vrste okrepevalnic značilen tople zrak z znanim kebab vonjem. Z vrečkami polnimi burekov iz pekarn je eden počakal zunaj, medtem ko se je v notranjosti dogajala prava mala komedija. Najprej so nam postregli z burekom, ki je bil malo bolj zapečen, potem pa, ko smo jim povedali, s kakšnim namenom nakupujemo, so nas hitro poklicali nazaj in nas pogostili s prekrasnim, sveže pečenim mesnim burekom, ki smo ga dobili zastonj (pa naj še kdo reče, da se ne izplača biti Zapikov novinar). Ta naj bi bil bolj primeren za sliko Kranchy bureka. Oba bureka sta bila izvrstna po mnenju vseh štirih preizkuševalcev, le malo bolj slana bi lahko bila (je tarna najostrejši kritik naših vrst). Splošni vtis je bil odličen, prijazno, vedno zabavno osebje s tipično šaljivostjo, ki vsakogar spravi v dobro voljo. Je točno tako, kot upaš, da bo, ko greš po burek. Okus, ki razvaja brbončice, lep na pogled in z zadostno količino mesa – burek kot se šika.

Fast food Kranchy
2 EUR

cena, okus +

količina mesa -

	KRANCHY	UMNIK	OREHEK
OKUS (40 %)	3,925	3,825	2,500
STRUKTURA (20 %)	3,475	3,005	2,700
IZGLED (10 %)	3,625	4,000	3,450
KOLIČINA MESA (15 %)	3,250	3,375	3,700
CENA (15 %)	4,000	3,000	5,000
SKUPAJ	3,715	3,48725	3,190

Po težavnih matematičnih preračunih se je kljub najnižji ceni, na zadnje mesto uvrstila pekarna Orehek. Na drugem mestu se je znašla pekarna Umnik, ki pa ji zaradi visoke cene bureka ni uspelo prehiteti prvovršenega eksperta na področju hitre hrane Kranchyja. Ta je z najboljšim burekom in primerno ceno zaslužen pobral vso slavo. Čestitke!

Nazaj v šolo

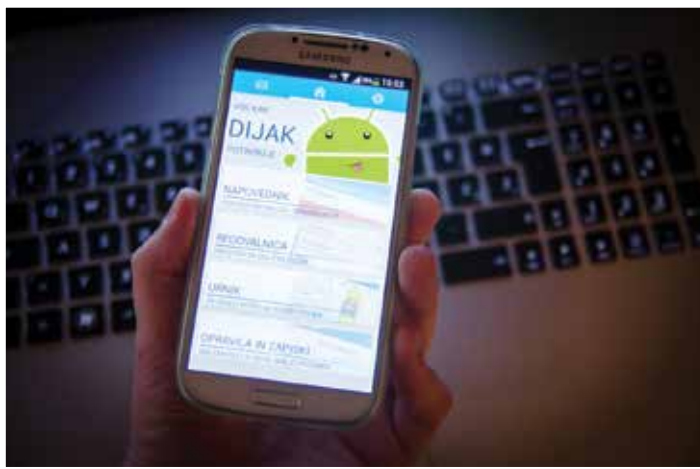
Vroče poletje se je poslovilo in tako ste dijaki septembra ponovno ali pa na novo zapolnili šolske klopi. Temperature so nato še nekoliko padle in prišel je oktober, z njim pa tudi čas študija. Ker se danes v šolo le redkokdo odpravi brez svojega pametnega mobilnega telefona, se lahko vprašamo, ali ga tam zares potrebujemo? Odgovor je seveda pritrdilen, saj živimo v času, ko telefon ni več zgolj naprava, ki z zvonjenjem sredi pouka ob živce spravlja profesorje, ampak je pripomoček, ki lahko vsem skupaj precej dobro koristi. Ja, tudi profesorjem.

Če ste eden izmed tistih ljudi, ki ga prezgodnja jutranja budilka skorajda spravi v grob, za tem pa je potrebno izbrati še vse šolske potrebščine, ki jih potrebujemo tisti dan, vam za **Android** priporočam aplikacijo **Timetable**. Gre za simpatičen **digitalni urnik**, v katerega povsem enostavno vnašamo svoje predmete oziroma predavanja, številko učilnice, ime ali nadimek predavatelja, domače naloge, izpite in celo počitnice. Na voljo imamo tudi gradnike, ki jih lahko postavimo na namizje telefona ali tablice in tako z lahkoto spremljamo celoten potek šolskega dneva. Nastavimo si lahko opozorila, ko se bliža test ali rok za oddajo naloge. **Ena izmed boljnjih funkcij je nastavitve samodejnega izklapljanja zvonjenja**. Ko imamo vnesene vse predmete, vključno z urami, nam bo aplikacija sama utišala telefon ali pa nastavila vibriranje. Tega bodo veseli predvsem profesorji in vaši starši, saj jim ne bo treba zaradi telefona na govorilne ure. Ob uporabi aplikacije si bo živce odpočil tudi tisti vzorni sošolec, ki ste ga vsako uro spraševali, kateri predmet je sedaj na sporedu. Na izbiro je še nekaj zelo podobnih programov, na primer **My Class Schedule**, **School Assistant**, **ipd**.

Za potrebe dijakov in tudi osnovnošolcev je na voljo slovenska aplikacija **Dijak**. Gre za nekoliko okrnjeno oziroma drugačno verzijo zgoraj opisanega Timetable-a, vendar vsebuje tudi nekaj unikatnih storitev, kot je **redovalnica**, kamor po konferencah vpisujemo **vse pridobljene ocene**. Vnašamo lahko tudi napoved ustnega spraševanja, rok oddaje projektnih nalog in ostalih zapiskov.

Aplikacija je nadvse enostavna za uporabo, saj vsebuje sprotno pomoč in obveščanje oziroma vso asistenco, ki jo potrebujemo.

V kolikor vas muči Slovenščina, sta na voljo dve absolutno nepogrešljivi aplikaciji. Prva je **Išči po SSKJ**, ki je v osnovi bližnjica do baze spletne strani Slovarja slovenskega knjižnega jezika. Tako prihranimo dragocen čas in ne odpiramo brskalnika ter nalagamo strani, ki je namenjena osebnim računalnikom. Druga pomembna aplikacija pa je **Pravopis**. Vsebuje tista najbolj pomembna pravila slovenskega pravopisa, ki nam večkrat pridejo še kako prav. Obrazložena so na zelo enostaven in jasen

način, vsaka stvar je predstavljena s primerom. Pisanje vejic, velikih in malih začetnic, kratic, zaimkov, praznikov, sklanjatev in še mnogo več, imate lahko s seboj na vsakem koraku.

Telefon s pomočjo aplikacije **Kingston Office** lahko postane prava mobilna pisarna. Podpira skorajda vse datoteke, ki jih uporabljamo na osebнем računalniku. Program je tako združljiv z datotekami, s katerimi operira Microsoft Office. Je ena redkih ali pa celo edina aplikacija, ki vse to ponuja povsem zastoj. Če vam gre na živce vaše računalno, ker ima ogromno tipk in funkcij, potem je pravi odgovor na to **MyScript Calculator**. Vanj vse vnašamo s pomočjo dotika, vse od zapletenih enačb pa do korenov in logaritmov.

Aplikacij, ki nam lahko olajšajo šolsko in študijsko pot, obstaja še malo morje. Potrebno se je vprašati kje oziroma za kaj rabimo pomoč. Če nas muči tuji jezik, obstaja veliko zastojnih slovničev, ali pa, če ne obvladamo skakanja s kolebnico, sigurno obstaja kakšna aplikacija, le poiskati jo je treba. Naslednjič, ko obiščete spletno trgovino z aplikacijami, ne pojdite takoj na zavihek z igrami ali zabavnimi stvarmi, ampak **poizkusite iskati po izobraževanju ali komunikaciji**. Hitro boste povsem mimogrede zasledili nekaj, kar vam bo zelo kmalu prišlo prav.

& Ziga Žužek

Kriket

Kljub temu, da je kriket kar tretji v vrsti najpopularnejših športov na svetu, le redki Slovenci vedo, da sploh obstaja, še manj pa jih pozna pravila. Največ, kar verjetno vemo o kriketu, je podobnost z bejzbolom, ki pa nikakor ni naključna, saj se je slednji razvil iz kriketa.

Jaša Zidar, kapetan ljubljanskega kriket kluba Žabarji

Jaša Zidar, je sodil med tiste Slovence, ki o kriketu nimajo pojma. Dokler ni obiskal Republike Južne Afrike in se tam s kriketom поблиže spoznal. Po vrnitvi v Slovenijo, se je s športom ponovno srečal, saj je kot natak stregel članom enega izmed ljubljanskih kriket klubov, v sproščnem pogovoru so ga povabili, da se jim kdaj pridruži in Jaša je to z veseljem tudi storil.

Presenetila ga je družabna plat športa, saj tekme potekajo v sproščnem, skorajda piknik vzdušju. Igralci tvorijo prijeten in za radovedneže, ki se s kriketom še le spoznavajo, odprt kolektiv, zato začetek ni težak. Jašo so hitro sprejeli medse in danes, šest let po svojem prvem srečanju s športom, je kapetan ljubljanskega kriket kluba Žabarji. Trenutno sicer v Sloveniji deluje sedem ekip, igrišči pa sta le dve; v Valburgi, blizu Zbilja ter v Mežici, kjer pa je kriket izredno priljubljen.

Kriket igraata dve ekipi z enajstimi igralci, tekma pa je razdeljena na *inninge*. *Inning* je del igre, ko ena ekipa odbija, druga pa meče. Ob menjavi ekip se zamenja tudi *inning*. Znotraj *inningov* poznamo še *overje*. Ko poteka *over*, žogo meče isti metalec in traja šest metov. Pred pričetkom tekme se z žrebom določi, kdo bo prvi odbijal. Ekipa, ki odbija, na stezo pošlje dva svoja odbijalca, vsakega na svojo stran steze. Odbijalci odbijajo žoge s posebnim kijem za kriket, ki ni okrogel, kot tisti za bejzbol, temveč je bolj ploščat. Odbijalci so zaščiteni s ščitniki, saj so žoge hitre in trde, modrice pa neprijetne. Druga ekipa pošlje na igrišče vseh enajst igralcev. Eden izmed njih je metalec, ki meče žogo proti odbijalcu nasprotne ekipe, drugi čepi takoj za količki odbijalca in odbija, preostalih devet igralcev pa je razporejenih po polju. Metalec vrže žogo, odbijalec, ki je bil na vrsti za odbijanje, pa jo skuša odbiti. V kolikor mu uspe, z drugim odbijalcem skušata izvesti čim več runov, s katerimi pridobivata točke za svojo ekipo. Tekma kriketa lahko traja tudi več dni (takrat športniki igrajo po osem ur dnevno), seveda pa je odvisno od pravil, ki so v naprej določena. Slovenske tekme trajajo približno tri ure in pol.

Ko je Jaša pričel z igranjem kriketa, v Sloveniji ni bilo organizirane lige. Ljubljanska ekipa (takrat le ena, danes obstajajo štiri) je že takrat igrala v avstrijski ligi, na ekshibicijske tekme in druženja pa so relativno pogosto prihajale ekipe iz Anglije. Ta tradicija se je ohranila do danes, le da se je vmes kriket skupnost v Sloveniji povečala do te mere, da je že možna izvedba slovenskega kriket pokala.

Zanimivo je, da je kriket pri nas relativno prezrt, kljub svoji neizpodbitni popularnosti v svetu; bolj priljubljena sta namreč

le nogomet in tenis, medtem ko so košarka, hokej in denimo smučanje, ki so pri nas zelo popularni, svetovni populaciji zdijo manj zanimivi od kriketa. Priljubljenosti po svetu je zagotovo pripomogla osvajalska politika Velike Britanije, ki je šport razširila po državah *commonwealtha*. Vendar pa se ljubezen do kriketa ne bi ohranila, če ne bi bil šport zanimiv in dostopen množicam. Jaša meni, da zanimanja za kriket pri nas ni že zaradi športne vzgoje v šolah, ki otrokom ne predstavlja nobene izmed iger z žogo in palico, temveč povečuje predvsem nogomet, košarko in atletiko. Temu botruje tudi slaba pokritost ne le na slovenskih, temveč tudi evropskih televizijskih postaj, ter prikazovanje kriketa kot dolgočasnega v ameriških filmih. Kljub temu njegova popularnost po svetu ne upada, v Sloveniji pa narašča.

Kriket klub Žabarji

Zaradi svoje popularnosti je kriket skupnost v svetu zelo dobro razvita. Tako kot za nogometaše in košarkarje tudi za igralce kriketa velja, da lahko profesionalci z igranjem zaslužijo lepe vsote. Za razliko od slovenskih nogometašev in košarkarjev pa slovenski igralci kriketa na plačilo niti ne upajo. Pri nas se ne da živeti od kriketa, pa tudi v prihodnje nič ne kaže, da se bo kaj spremenilo. A to Jaše in soigralcev niti ne moti, saj pravi, da si ne želijo profesionalizacije športa, ker se bojijo, da bi to morda uničilo neprecenljivo pozitivno vzdušje, ki je zdaj prisotno na tekmah.

Kriket tekme so prijetna druženja, saj se gledalci vmes družijo, kaj popijejo in občasno spečejo kakšno pleskavico. Tudi denarno kriket ni problematičen. Veliko večino opreme se da izposoditi v klubu, pa tudi sicer nakup ščitnikov in kija ni tak udarec za denarico kot denimo nakup hokejske opreme.

Kriket Slovincem nudi nekaj svežega in drugačnega. To je šport, ki nudi vznemirjenje in hkrati sprostitve. Je šport, kjer ni pretiranega kontakta in izmenjavanja potnih kapljic, a vseeno ni samotarski in združuje. Je preprosto šport, ki ga je vredno preizkusiti.

Matjaž Peklar

osebni arhiv Jaše Zidarja

Bazen Kranj – dogaja se!

Nova zgodba se je v starem kranjskem bazenu za obiskovalce začela dogajati lansko jesen, ko so se tam zvrstili prvi dogodki. Za ustvarjalce programa pa se je začela že mnogo prej, ko so pričeli z obnovo prostora. Med prvo sezono so obiskovalci že lahko opazili prenovljene toalete in nekoliko drugačen izgled nekdanjega alternativnega središča Kranja. Sedaj prihaja njihova druga sezona in ekipa je pripravljena na nove izzive. O poletnem delu, prvi sezoni in načrtih za prihajajoče dogajanje smo se pogovarjali s predsednikom društva Bazen Kranj, Jako Vukovičem.

Beseda je najprej nanesla na dogajanje poleti, saj, kot pravi Jaka, se obnova nikoli ne konča: »Čeprav smo v prvi sezoni že uredili toaletne prostore in postorili mnogo za boljšo izkušnjo obiskovalcev, ni dela nikoli konec. Vsak prislužen evro gre naprej za vlaganje v izgled in opremo bazena.« Glavna pridobitev od konca prve sezone pa je ta, ki jo obiskovalci vsaj na prvi pogled sploh ne opazijo: »Gre za dodaten zasilni izhod. Ta omogoča večjo kapaciteto prostora. Nihče tega na dogodkih ne opazi, a gre za veliko vložnega truda, predvsem v birokratskem smislu.«

To pride v poštev seveda predvsem pri večjih dogodkih, kjer je možnost, da se prostor popolnoma zapolni. Za novo sezono so si zadali cilj, da pred največjim mrazom uredijo tudi problem ogrevanja. »Gre spet za nekoliko večjo investicijo, saj peč, ki bi učinkovito ogrela tako velik prostor, vsekakor ni poceni. Pri koncertih se to niti ne pozna, saj masa ljudi ogreje prostor, bolj je pomembno za stand-up večere, kjer ljudje sedijo na stolah.« Želijo nekoliko olepšati okolico objekta, predvsem z velikim napisom pred vhodom in osvetljava od parkirišča do vhoda, ki bi obiskovalce na lep način popeljala do dogajanja. V načrtu je tudi nekakšna policja ob robu bazena, kjer bi obiskovalci lahko odlagali pijačo in druge stvari.

Kako pa so zadovoljni s svojo prvo sezono?

»Uveljavili smo se predvsem na elektronskem zemljevidu, kjer imamo tudi že dokaj stalno publiko, saj so se ljudje navadili, da se tukaj ves čas nekaj dogaja.« Prišli so že do te točke, da jih menedžerji in različni DJ-i tudi sami kontaktirajo, če bi lahko nastopali na Bazenu. Nekaj takega želijo vzpostaviti v prihodnosti tudi med rockersko publiko: »Želja je, da se zgodi približno en koncert na mesec, da se ljudje navadijo, da so koncerti na bazenu v nekem stalnem turnusu in ne samo ekstra dogodki, ki se zgodijo vsake toliko časa.« Tako bodo gostili tudi jesenski KŠK žur, ki bo potekal 16. novembra, kmalu zatem pa bo na njihov oder spet stopila tribute skupina legendarnih Beatlov.

Zadovoljni so tudi s prenosom športnih dogodkov, s čemer so začeli ob finalu Lige prvakov v prejšnji sezoni, pohvalijo pa se lahko tudi z enim največjih platen v Kranju. Letos so prenašali tudi Eurobasket. »Košarkarske tekme so nas pozitivno presenetile. Ob začetku prvenstva se je na tekmah zbralo okoli 20, mogoče 25 ljudi,

potem pa so le-ti povabili zraven prijatelje in obisk se je začel krepirati. Vrhunec je bila četrtfinalna tekma, kjer je bilo tudi izjemno vzdušje, navijači so prinesli zastave in navijali. Potem je seveda zaradi poraza obisk nekoliko padel, a smo vseeno zadovoljni.« Tudi v novi sezoni bodo nadaljevali s to dejavnostjo, glavna dogodka pa bosta zimске olimpijske igre, kjer bodo prenašali hokejske tekme slovenske reprezentance, in pa poletno svetovno prvenstvo v nogometu.

Pestro bo tudi na stand-up področju, kjer se je že začelo z **Jonassovim** nastopom, sledili pa bodo tudi večeri z odprtim mikrofonom. Dejavnosti bodo tudi na drugih področjih, saj želijo Bazen uveljaviti kot nekakšen kulturni center, kjer bodo možne različne dejavnosti. V začetku oktobra smo tako lahko s pomočjo organizacije Kluba študentov Kranj videli gledališko predstavo Jeana Paula Sartra Zaprti Vrata v uprizoritvi Šentjakobskega gledališča, dogovarjajo se za plesne delavnice, v sodelovanju s KŠK-jem pa tudi filmske večere. »Dalo se bo videti predvsem filme, ki jih drugje ne moremo, torej iz evropske produkcije.« Res je, dogodkov vsekakor ne bo manjkalo, ekipa pa je vsak dan bližje uveljavitvi v kranjskem kulturnem prostoru.

Luka Stare
Miha Horvat

R.L.G., The Economist

Babilonski stolp Evrope

Je mogoče doseči politično enotnost brez skupnega jezika? Seveda. Za primer lahko damo Švico (štirje uradni jeziki), Južno Afriko (enajst), Indijo (dvaindvajset souradnih jezikov) idr. Po drugi strani pa se je veliko držav rodilo iz porodnih krčev nacionalizma. Te države so se oblikovale okoli ideje enega naroda v eni državi, ta narod pa so navadno sestavljali govorniki istega jezika.

Nikjer ni to bolj vidno kot v Evropi. Tu so se iz gibanj za neodvisnost (ki so bila najmočnejša po prvi svetovni vojni in po hladni vojni) večinoma porajale države, ki so nastale iz enega naroda, čigar pripadniki si delijo skupni jezik. Države kot Avstro-Ogrska, Češkoslovaška, Jugoslavija in Sovjetska zveza, ki so bile sestavljene iz več različnih narodov, so razpadle. V državah z daljšo zgodovino, npr. v Španiji ali Franciji, pa so pritožbe jezikovnih manjšin neutemeljeno prisotne že zelo dolgo.

Vse to naj bi ublažila ravno Evropska unija (EU), ki združuje osemindvajset članic in triindvajset uradnih jezikov. **Uradni dokumenti so prevedeni v vseh teh triindvajset jezikov (kar precej stane), govorniki pa lahko v Evropskem parlamentu govorijo v katerem koli od uradnih jezikov ter imajo ob tem zagotovljeno simultano tolmačenje.** Na nekaterih forumih EU, kot so na primer tisti v okviru Evropske komisije, pa angleščina, francoščina in nemščina služijo kot neuradni delovni jeziki. Usmerjanje tega aparata je še toliko bolj vredno občudovanja, če se zamislimo o omenjeni raznolikosti. **Teh triindvajset jezikov namreč predstavlja romansko, germansko, slovansko, ugrofinsko, baltsko, keltsko in celo semitsko jezikovno družino (malteščino uvrščamo med arabske dialekte). Uradne jezike pa, kot je moč opaziti na novem petevrskem bankovcu, zapisujemo v treh različnih pisavah: v latinici, cirilici in grški abecedi.**

Ravno o tej potratni večjezičnosti sem v začetku septembra razmišljal na konferenci v poljskem mestu Krynica na meji s Slovaško. Letno srečanje (t. i. Vzhodni ali mini Davos; publicistično poimenovanje Svetovnega gospodarskega foruma, op. a.) je dober prikaz sodobne Evrope. Konferenca je uradno trojezična (angleški in ruski delovni material je povsod na voljo) in čeprav so bili med udeleženci večinoma Poljaki, so ostali udeleženci vseeno poskrbeli za večjezično naravo konference. Tipično omizje sta sestavljala dva Madžara, Poljak, Čeh, Nemeč in Američan. Za temi omizji so se pogovarjali angleško, pri ostalih pa je prevladovala poljščina, vendar je bil ves čas na voljo tudi prevod iz in v jezik gostiteljice.

Tovrstna srečanja – z vso svojo prilagodljivostjo glede uporabe jezikov – so ravno to, kar Evropa številnih narodov in jezikov potrebuje. Pa vendarle je jasno, da je ravno jezikovna podoba Evrope ena od preprek, ki otežujejo oblikovanje močne evropske identitete. V konferenčnih prostorih je bilo odmevajoče **glasove udeležencev konference, ki so se po svojih najboljših močeh trudili z angleščino, zelo težko razumeti.** Ko je govornik uporabljal poljščino ali ruščino, se povsod

navzočim tolmačem kljub trudu pogosto ni posrečilo prenesti tehničnih izrazov, šal ali kulturnih referenc. In celo z najboljšim prevodom, je biti nekaj sekund za govornikom zares neprijetno, saj se učinek izvirnega jezika skoraj docela izgubi. Ne glede na to, kako zanimiva je že vsebina, misli v trenutkih, ko se je treba za zbranost potruditi, hitro odtavajo proč.

In to je prava škoda. **Ljudje smo namreč pripravljeni verjeti jasnim sporočilom, ki si jih brez težav zapomnimo, pa čeprav so le-ta neumna ali napačna.** Poleg tega se nagonko identificiramo s sebi podobnimi in jezik je eden izmed glavnih pokazateljev nam sorodnih. O tem se je predvsem v povezavi s krizo evroobmočja na konferenci veliko razpravljalo. Med temami razgovora se je znašlo tudi pomembno, a še kar odprto vprašanje, kako dolgo bodo Nemci in druge gospodarske sile finančno podpirale šibka obrobna gospodarstva. Ob tem se lahko spomnimo, da so (zahodni) Nemci za obnovo Vzhodne Nemčije po ponovni združitvi več kot dve desetletji plačevali »solidarnostni prispevek«. Razlog za neskladje pa je vseeno zelo jasn: Nemci z druge strani države, čeprav rojeni in vzgojeni v drugačnem okolju, so vseeno Nemci, pripadniki nemškega naroda.

Najrazličnejše rešitve evropske jezikovne zmešnjave imajo vse po vrsti določene pomanjkljivosti. Predlog, da bi zmanjšali število uradnih evropskih jezikov na tri, je že vnaprej obsojen na propad. Povečanje rabe angleščine kot uradnega jezika, ki sicer ne bi bil formalno določen kot tak, bi bila priročna rešitev, a mnogim, predvsem (zgodovinsko privilegiranim) frankofonim govorcev to ni po godu. S tehnologijo postaja medjezikovna komunikacija vse preprostejša, a **navkljub napredku v strojnem prevajanju, ostaja kvaliteta tovrstnih prevodov nizka, vsekakor pa ne zadostuje za prevajanje spontanega govora, iz katerega se spletajo prijateljstva.**

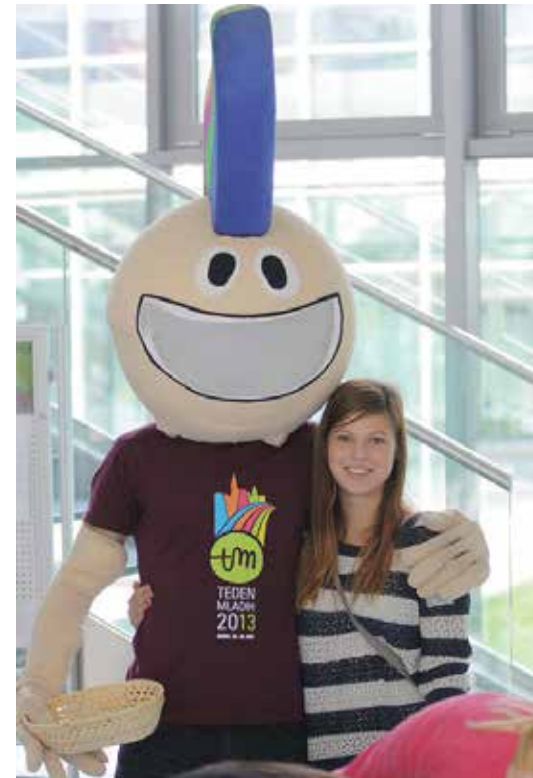
Najboljša rešitev za Evropo je tudi najbolj staromodna – večjezičnost, nikakor pa ne le dvojezičnost. Institucije EU bi morale narediti še več, da bi zagotovile, da se evropski otroci začnejo zgodaj učiti ne le angleščine, ampak še enega tujega evropskega jezika. (Enako velja tudi za Britance). **To bi odprlo strahove pred prevlado angleščine, evropski ideji enotnosti in pestrosti pa bi dalo pravo težo.** Seveda bi bilo to drago in vsaka ura, namenjena jeziku, je ura, vzeta nekemu drugemu predmetu. A alternativa bi nas stala še več: Evropa, ki bi razpadla zato, ker njeni prebivalci preprosto ne vidijo tistega, kar jih združuje.

Kristina Pahor de Maiti

(P)ostani KŠK-jevec

Ker sta bila september in začetek oktobra v znamenju novega šolskega in študijskega leta, je v času od 9. septembra do 18. oktobra 2013 potekala tudi akcija Kluba študentov Kranj (P)ostani KŠK-jevec. Včlanili ali podaljšali ste lahko svoje članstvo na več prizoriščih; na Gimnaziji Kranj, Šolskem centru Kranj, Gimnaziji Franceta Prešerna, Fakulteti za organizacijske vede in Biotehniškem centru Naklo. Kljub temu, da je akcije konec, pa še vedno lahko pridete na KŠK-jevo info točko in tam bodisi podaljšate članstvo ali se na novo včlanite. Tukaj pa je nekaj preteklih utrinkov.

📷 *Miran Alijagić, Miha Horvat in Oto Žan*

Statist v Igrih prestolov

Kot vsako leto, sem se tudi letošnje poletje spraševal, kako bom izkoristil poletje. Vedno iščem kakšno zanimivo izkušnjo in letos me je doletela prav posebna. Na snemanju HBO-jeve serije Igra prestolov sem lahko začutil utrip domišljjskega sveta izpod peresa Georgea R. R. Martina.

Od prijatelja sem izvedel, da se lahko prijavim za vlogo statista v Igrih prestolov. Serije sicer ne spremljam, a vem, da je precej priljubljena in zanimivo bi bilo, če v njej nekje v kotičku kakšne gostilne pokažejo moj komolec. Na prijavo sem že pozabil, dokler me nekega jutra ni obvestilo o novi elektronski pošti z zadevo »GoT« (okrajšava za Game of Thrones, ki je naslov izvirnika serije) skoraj katapultiralo iz postelje. Na podlagi izgleda sem bil izbran in zanimalo jih je, če še želim sodelovati. Ker sem bil seveda za, so mi v naslednjih nekaj sporočilih razložili podrobnosti.

Snemanje je potekalo v Dubrovniku in mesto je oddaljeno približno sedemsto kilometrov, zato je bilo pomembno, da česa ne pozabim. Napakiran in rahlo dvomljivo sem krenil na pot. Dvomljivo zato, ker nisem imel niti približne ideje kje bom spal in ali se je vredno vzeti toliko časa za to izkušnjo. Na srečo sem v Dubrovniku prenočišče našel v roku ene ure, dvomi glede izkušnje pa so se razblinili po prvem: »Pripravljeni, pozor in akcija!«

Pet dni pred dejanskim snemanjem sem se moral zgledati v skladišču, kjer so imeli garderobo. Ker sem zamešal dve podobni hrvaški besedi (zdej vem, da prije ne pomeni preko, ampak nazaj), sem končal v sosednji trgovini z živili, kjer so mi prijazno ponudili, da se lahko preoblečem v njihovem stranišču za obiskovalce. Ob prihodu na pravo lokacijo, so mi v roke položili kupček papirjev, ki so me zavezali k molku in mi razložili, da so kostumi in rekviziti v njihovi lasti. Mogoče sem kje še podpisal, da prodam dušo HBO-ju, ampak nisem ravno tekoč v hrvaščini. Po birokraciji sem odšel v garderobo, kjer so mi našli primerna oblačila in obutev. Potem je sledila pot na drugi konec skladišča, kjer mi je frizer, ki je kar kričal frizerske stereotipe, v svojih dizajnerskih oblačilih in z žametnim glasom, malo skuštral pričesko in dodal: »Perfect.« Na koncu sem se še nasmehnil za fotografijo in moja vloga je bila pripravljena.

Dan pred snemanjem je zazvonil telefon, na katerem se je izpisala hrvaška številka. Sporočili so mi čas in lokacijo zbora za statiste. Ob pol petih zjutraj smo se zbrali pred skladiščem za garderobo, kjer smo najprej v miru pozajtrkovali. Nato se je začel dolgotrajen proces zaporednega čakanja v intervalih. Naj razložim. Najprej sem čakal, da sem prišel na vrsto za kostum. Ko sem se oblekel, sem odšel na čakanje za ličila. Ko sem končal tam, sem šel v vrsto za pričesko. Ko sem imel perfektno pričesko, sem odšel na avtobus, kjer smo čakali za razvoz na lokacijo snemanja. Mogoče se sliši dolgočasno, a daleč od tega. Poleg tebe je vedno ogromno ljudi, s katerimi se lahko pogovarjaš in jih spoznavaš, na koncu dneva sem imel veliko novih poznanstev.

Bilo je mnogo raznolikih ljudi, ki so bili različne starosti, rase in iz različnih krajev.

Ko smo prispeli na sceno, kjer so snemali prizor, so nas poslali na mesto, kjer smo čakali na pričetek. Medtem so okoli nas zopet panično skakale frizerke in maskerke v polni bojni, no, stilski opremi. Neverjetno je v kakšne detajle gredo. Statiste, ki so igrali sužnje so mazale tudi po gležnjih, ki jih na koncu niti ni bilo videti v prizoru. Ko se je glavno oseboje na sceni pripravilo na snemanje, so poklicali tudi nas in nas namestili v položaje, ki smo si jih morali zapomniti, saj je snemanje istega prizora potekalo več dni. Skozi dan so nas neprestano zalagali z vodo, imeli smo tudi malico, kosilo in popoldansko malico. Na voljo so bili tudi dežniki, a ne ker je deževalo, ampak so nas ščitili pred močnim soncem. Prvi snemalni dan je bil najdaljši in je trajal od 5.30 zjutraj do 18. ure popoldan. Čeprav nismo delali veliko, poleg stoji na nogah, smo bili izmučeni. Po snemanju so nas peljali nazaj do garderobe, kjer smo se preoblekli in odšli domov. Na koncu sem imel zaradi nepredvidenih okoliščin samo tri snemalne dni.

Čeprav se mi ozirajoč na finančno plat ni splačalo oditi, je bila izkušnja »zlata vredna«. Na lastne oči sem videl, koliko truda gre v snemanje prizorov in usklajevanje. Od daleč sem videl tudi nekaj zvezdnikov in lahko rečem, da je priljubljeno pritikavec prekleto majhen. Poleg lepih spominov na snemanje pa ne smem pozabiti na Dubrovnik. Stari del mesta je prečudovit in njegove strehe znotraj obzidja bodo za vedno tlakovane v moj spomin.

 Christian Pavuna

 Miha Horvat

Volilec ali volivec?

Oni dan sem čital neko kakih petdeset let staro knjigo in znova naletel na bravca in gledavca, kar se sicer pri tako starih knjigah često primeri. Ker sem iz šole vaje doslednega zapisa bralec in gledalec, me tisti v dregne v oči. Spomni me – in tudi starejši bralci se bodo spomnili – da je bil v času izida te knjige, v začetku šestdesetih let, prav spor okrog tega v kar nekaj let glavni problem slovenskega jezikoslovja.

Zakaj je v kratki aktualnem pravopisu in posledično vsem tisku kraljeval *bravec*, povem kasneje. Vprašanje namreč še ni povsem pozabljeno: *bralec* in *gledalec* nam menda res ne povzročata več stisk, pri kateri drugi dejavnosti pa dvomi še ostajajo. Tako, denimo, do jezikovnih svetovalcev še vedno prihajajo vprašanja, ali z osemnajstim letom postanemo *volilci* in *volilke* ali *volivci* in *volivke*, ali imamo v stanovanju *zajedavce* ali *zajedalce*, naj napišemo *upravljalce* ali *upravljavce* ...

Dvomi in različni zapisi so posledica nedorečenih pravil in poskusov reform v preteklosti; čeprav je bil njihov namen poenotenje zapisov, so včasih dosegle prej nasprotno. V grobem se je torej zgodilo tisto, kar nam slovenistom laična usta pogosto očitajo: da se zaradi nas jezik kar naprej spreminja in potem človek ne ve več, pri čem je. Človeka seveda še posebej zmoti, če normativni predpisi zmotijo njegov občutek za jezik, ki ga kajpak imamo vsi in ki, sploh če gre za naš materni jezik, nikakor ni zanemarljiv. Zato si pred naslednjim odstavkom odgovorite na tole vprašanje: »Se mi bolj naravno/pravilno zdi *volilec* ali *volivec*? Če bi zdajle moral/morala v pisnem besedilu uporabiti to besedo, katera različica bi mi prišla na misel?« Meni so bližje zapisi z *l*; ker pa moramo pri izražanju v knjižnem jeziku upoštevati normo, pokukajmo v priročnike.

Slovenski pravopis 2001 nam z odgovorom postreže na strani 112, v poglavju *Težji primeri iz besedotvorja*. Tu izvemo, da obrazilo *-lec* dodajamo v dveh primerih: a) glagolski osnovi na samoglasnik: *čistiti* – *čistilec*, *brati* – *bralec*, *nabirati* – *nabiralec*, *maščevati* – *maščevalec*; b) korenu na samoglasnik: *greti* – *grelec*, *vreti* – *vrelec*. Teh zadnjih primerov je menda malo. Obrazilo *-vec* pa dodajamo a) korenu na samoglasnik: *klati* – *klavec*, *briti* – *brivec*, *peti* – *pevec* (beseda v večini primerov pomeni vršilca dejanja, izjemoma napravo, npr. števec); b) osnovi na samoglasnik, če je pred glagolsko pripono *l* ali *lj*: *voliti* – *volivec*, *ponavljati* – *ponavljavec*. Da povzamem: na glagolski koren, ki se konča na samoglasnik (glagol nima glagolske pripone), gre praviloma obrazilo *-vec*, na glagolsko osnovo na samoglasnik (glagol ima glagolsko pripono, npr.

br-a-ti, *čist-i-ti*) pa obrazilo *-lec*. Kot vidimo, smo se spraševali prav o primerih, kjer je pred glagolsko pripono *l/lj*: *vol-i-ti*, *upravlj-a-ti*. Pravopis tu dopušča obe varianti, torej *volivec/volilec*, *upravljavac/upravljalec*.

Je katera od teh variant boljša ali vsaj bolj zaželeno? Slovski del pravopisa nam pove tudi to, saj so v primeru variant oblike razložene le pri eni, pri ostalih pa je zgolj preusmeritev na izhodiščno. Tako boste pri iztočnici *volilec* našli preusmeritev na *volivec*, prav tako pri *upravljalec*. Sestavljavci/sestavljalci pravopisa tako prednost dajejo varianti s črko *v* (podobno je tudi pri *zajedavcu*, kjer morda lahko variantnost razumemo kot posledico tvorbe enkrat iz glagola: *tisti, ki zajeda* → *zajeda* – + *-lec*, drugič iz pridevnika: *tisti, ki je zajedav* → *zajedav* – + *-ec*). SSKJ pozna samo različice z *v*.

Omahovanje med *l* in *v* ima sicer svoje korenine še v 19. stoletju. Sprožilo ga je vedno pogostejše branje po črki: besede, ki so se v pisavi končale z *-lec*, brale pa z *-vec*, so pričeli brati z *l*: *bralca* so namesto z dvoustnično varianto *v*-ja [*bravca*] brali kot [*bralca*]. To je, mimogrede, pogosto še danes, občutljivejši med vami je verjetno kdaj zmotil pozdrav *Dragi [gledalci]* namesto [*gledavci*]. Branje glasu *l* imenujemo elkanje. Meščanstvo ga je v 19. stoletju imelo za znak omikane, gosposke govornice, zato je našlo pot v nekatere slovnice. Pravopis 1899 je temu nasprotoval, uvedel je zapis *bravec*, da bi že s pisavo opozoril na pravilen izgovor, in po burnih razpravah je bilo elkanje leta 1922 uradno odpravljeno, ne pa tudi dejansko pozabljeno. V pisavi je sicer praviloma prednjačil zapis z *l*-jem. Slovenski pravopis 1962 je za vsa živa bitja (in nekaj neživih izjem) vpeljal izgovor z *v*-jem, kar pa je bilo v nasprotju s tedanjo rabo. Odzivi so bili tako burni, da je SAZU s posebnim sklepom preklcala spremembe in tako stanje iz leta 1950 ohranila do izida novega pravopisa v letu 2001. Od tedaj tudi v rabi narašča zapis s črko *v*.

 Mihael Šorli

Draga bralka, dragi bralec. Gotovo tudi vas kdaj kaj zmoti, morda vas pesti vprašanje, odgovora pa od nikoder ... Pišite! Tako bo ta stran res dobila svoj pravi smisel. Svoje jezikovne zadrege in opažanja lahko pošljete na: vejice@ksk.si.

Nemčija vse bolj privlačna

Nemčija, evropska velesila, postaja vse bolj zanimiva predvsem kot bodoča delodajalka. Zato je smiselno za semester ali dva pokukati v stabilni nemški svet še kot študent. Pogovarjali smo se s slovenskimi študenti, ki imajo nemško izkušnjo že za sabo. Hkrati pa smo želeli tudi vpogled nemškega študenta na naš izobraževalni sistem. Kako mi dojemamo Nemce in kako Nemci nas?

Nemci so zategnjeni

Za začetek prisluhnimo **študentki prevajalstva, Urši Šenk, ki je v Nemčiji izpopolnjevala znanje jezika.** Nemške navade se precej razlikujejo od naših, kot ljudje pa so Nemci znani predvsem kot zaprti ljudje. Je temu res tako? »*Ko sem prispela v Stuttgart, me je na peronu pričakala moja bodoča nemška družina. Najprej so me prav po nemško, z velikim zrezkom, krompirjem in zeljem, v bližnji gostilni nahranili, nato pa mene in mojo prtijago strpali v velik nemški avto in me odpeljali v moj dom za naslednjih par mesecev. Vsi Nemci, ki sem jih imela priložnost spoznati, so neznanstveno topli, a na začetku malce zadržani ljudje. Kar nekaj časa je trajalo, preden smo se eden drugega navadili. Njihov dom je bil dobro organiziran, ravno prav urejen, naloge enakomerno porazdeljene med vse družinske člane. Navdušil me je njihov odnos do družinske dediščine, spoštovanje do nemške kulture. Navdušeno so mi pripovedovali, kako oni to počnejo tako in kako je tam v navadi to in ono in me spraševali, kako je pri nas. Med vikendi in prazniki je bilo smešno, saj na ulicah nisi srečal žive duše, "švabi" so namreč ljudje, ki se radi držijo doma. In tako sem se tudi jaz počutila z njimi, srčno so me sprejeli medse in z mano delili sebe in svoj dom. Še vedno smo v navezi in ponavadi so med prvimi, od katerih prejmem rojstnodnevne čestitke.*«

Urša Šenk, študentka prevajalstva

Organiziranost študija

Nemška pregovorna organiziranost, se po besedah **Alenke Bencak, študentke kulturologije,** kaže tudi pri študiju. Če je pri nas marsikje dokaj »študentsko«, se pravi bolj svobodno in odprto, v Nemčiji za študij potrebujemo dobršno mero discipline in trdega dela. »*Bila sem na Bauhaus Univerzi v Weimarju. Tam sem imela 5 predmetov v nemščini in enega v angleščini. Glede jezika se mi je zdelo, da ga moraš kar dobro znati, sicer enostavno ne moreš slediti in razumeti bistva. Seminarji izgledajo drugače kot pri nas. Tam gre zares, za resno delo in resen, poglobljen študij. Pri vsakem si dobil na začetku kup znanstvenih člankov, za vsako uro pa si moral prebrati od 2 do 3 članke in se na uro pripraviti. Vsak študent je moral biti aktiven in vestno sodelovati. Ker nas je bilo na nekaterih seminarjih samo 8, na ostalih pa ne več kot 15, je bilo res treba delati, saj se nisi mogel potuhiniti, kot se to da na Fakulteti za družbene vede v množici študentov. Bila sem edina erasmusovka na smeri, vsi ostali so bili redni študentje, zato zame ni bilo popuščanj. Nivo znanja je bolj fokusiran na to, kar naj bi študijska smer določala, pri nas se mi zdi, da je vse bolj razpršeno. Pridobiš uporabno znanje, na primer na dveh seminarjih smo se ukvarjali z umetnostjo v muzejih in galerijah, in če delaš kje v tej smeri (marketing, kustos ipd.), si lahko dobil veliko konkretnih in uporabnih informacij. Torej na kratko, so bolj organizirani, moras biti aktiven, moraš biti pozoren, bolj slediti ... zdi se mi, da pri nas lahko bolj počasi jadraš.*«

V Nemčiji je vse drago, ampak tudi za študente?

Alenka je prejela Erasmus štipendijo, 450 evrov na mesec, kar je bilo ravno prav. Najemnina v študentskem domu je znašala 200 evrov na osebo; apartma za dva študenta, vsak s svojo veliko sobo in skupno kuhinjo, kopalnico in mini jedilnico. »*Pred prihodom smo morali plačati 128 evrov za študentsko izkaznico, ki je bila mnogo več kot to. Z njo si se lahko cel semester brezplačno vozil z avtobusom in vlakom po celi zvezni deželi Turingiji, kjer se nahaja Weimar. Če si na izkaznico naložil denar, si lahko plačeval kosilo v menzi, printanje itd. Cena kosila v menzi je bila povprečno 2 do 3 evre, ampak sem si večinoma kuhala doma, cene hrane pa so podobne kot pri nas. Tudi šport je bil izjemno ugoden, karta za cel semester plavanja me je stala 10 evrov, za fitness pa 13, tja si lahko šel kadarkoli si hotel in ostal kakor dolgo si hotel.*«

Nemci o nas

Julian Pfeuffer, Münchenski študent prava, je bil na študijski izmenjavi v Ljubljani. V našo malo deželico se je odpravil zaradi zgodovinske povezave, ki jo imamo Slovenci z Bavarci. Predvsem pa se mu zdi zanimivo, da na nemških gimnazijah ne omogočajo učenja slovanskih jezikov, zato se je na lastno pest odločil narediti prav to. Sam pravi, da težko primerja

Vsakemu tujemu študentu je dodeljen mentor, slovenski študent ... s svojo mentorico sem se odlično razumel, še vedno se obiskujeva. Pravzaprav bo zdaj prišla študirat v München in ji bom tokrat lahko pomagal jaz.

dejansko stanje našega in njihovega načina študija, saj je pri nas obiskoval predavanja namenjena izključno tujim študentom (predavanja za Erasmus študente), ki so bila v angleščini. Veliko več je bilo ustnih izpitov, ki so bili naravnani zelo splošno. »*Všeč mi je bilo, da so predavalnice manjše. V Nemčiji sem v predavalnici skupaj s 300 študenti, v Ljubljani pa je bilo na predavanju le okoli 30 ljudi. To mi je omogočalo lažjo in učinkovitejšo komunikacijo s profesorji.*« V Nemčiji je sistem univerze drugačen, vsi študiji oziroma fakultete so namreč blizu krovnne univerze, pri nas pa je opazil, da se študenti iz različnih fakultet redko vidijo, se skoraj ne poznajo. Prav zaradi bližine vseh fakultet imajo v Nemčiji študentsko menzo za vso univerzo in tako sistema bonov ne poznajo. Zaradi ločenih predavanj pa ni spoznal toliko Slovencev kot bi si želel. »*Vendar pa so Slovenci, ki sem jih spoznal, zelo prijazni! Z najemodajalcem sva še danes dobra prijatelja. Prav tako se mi zdi sistem mentorstva izjemno koristen. Vsakemu tujemu študentu je dodeljen mentor, slovenski študent, ki pomaga tujcu urediti papirologijo in ga vodi skozi začetno fazo uvajanja v družbo ter študij. S svojo mentorico sem se odlično razumel, še vedno se obiskujeva. Pravzaprav bo zdaj prišla študirat v München in ji bom tokrat lahko pomagal jaz.*«

Slovenska ležernost

Seveda pa se ne moremo izogniti dejstvu, da nas vsi vidijo kot izjemno vztrajne žurjerje, ki lahko popijejo enormne količine alkohola. Julian pravi, da je je v Sloveniji spoznal veliko izjem-

Julian Pfeuffer, Münchenski študent prava

Alenka Bencak, študentka kulturologije

no inteligentnih in ambicioznih mladih ljudi, vendar na drugi strani prav toliko tistih, ki jim je čisto vseeno. »*Mislím, da je to delno problem študijskega sistema, ki je praktično zastoj skoraj neomejeno dolgo. V Nemčiji so striktni roki, če padeš izpit dvakrat ali trikrat (odvisno od izpita) izgubiš pravico do izbranega študija in ga ne moreš več študirati tudi na drugi univerzi. V Nemčiji je strožje. Na primer poznam slovensko študentko, ki je že bila zaposlena, a je vseeno koristila prednosti študentskega statusa, kot so cenejša hrana, vstopnice, avtobusni prevozi itd.*« Seveda pa se ne cedita le med in mleko, tudi Julian je opazil naše nezadovoljstvo: »*Dobil sem vtis, da je veliko mladih ljudi nezadovoljnih s politiko in trgom dela. Zato vse skupaj jemljejo manj resno, ker bodo kasneje težko našli službe in raje malo podaljšajo študij. To je sicer ekonomski problem, vendar vidim, da situacija vpliva na ljudi. Študenti v Nemčiji imajo veliko možnosti in želijo pričeti z delom čim prej. V Sloveniji pa sem dobil občutek, da je situacija obrnjena.*«

S trebuhom za kruhom

Preko študijske izmenjave se lahko študent opogumi za drugi, pomembnejši korak, **poiskati službo v tujini.** Ostati v Nemčiji, dokler naša domovina ne omogoči perspektivnejše prihodnosti za mlade, ugotavlja Alenka: »*Nemci so zelo prijazni, pripravljene pomagati, vse se je dalo urediti. Name je delovalo tako dobro, da si zdaj iščem službo v Nemčiji. Ker je res pozitivno vzdušje, nekako čutiš, da bo vse v redu, da se stvari dajo narediti, da se bo dala tudi služba najti ... precej drugače kot naše trenutne razmere. In zakaj ne bi šel, zakaj si ne bi upal? Izgubiti nimaš praktično nič, če poskusiš, pridobiš pa lahko veliko. Tako je tudi z Erasmus izkušnjo, dobila sem veliko novih pogledov na svet, spoznanje, da se da stvari narediti tudi drugače, boljše, dobila sem nove prijatelje, nove izkušnje, osebno rast, vse pozitivno.*«

Manja Gatalo

osebni arhivi intervjuvancev

Bučna pita

Zaradi zanimanja, kakšnega okusa je sploh ta oranžno-rjava zadeva, ki jo Američani okoli Halloweena tako radi jedo, sem jo lani prvič pripravila in bila na srečo prijetno presenečena. Pita me je navdušila s cimetasto-bučnim okusom. Morda recept zglada na prvi pogled zapleten, a v bistvu ni. Vzame kar nekaj časa, a če kondenzirano mleko kupite ali naredite dan poprej, in zaprosite bližnje za pomoč pri pripravi bučnega pireja, ni tako grozno.

Zaradi lanskih izkušenj z bučo, ki je izgledala velika, a je nato imela znotraj več semen kot pa mesa, sem preventivno kupila kar dve muškatni buči, torej naj vas fotografije ne zavedejo. Ti dve sta se nato izkazali za mnogo bolj prijazni in bučnega pireja je nastalo dovolj za skoraj šest pit. Če se vam pripeti podobna zadeva, zapakirajte in zamrznite bučni pire v tolikšni količini, kot jo potrebujete za eno pito.

Za nadev:

- ▶ 425 g pireja iz muškate buče (za eno pito potrebujete približno pol buče)
- ▶ 410 ml kondenziranega mleka (lahko ga kupite, lahko ga naredite kar sami dan prej)
- ▶ 2 jajci
- ▶ 1 čajna žlička mletega cimeta
- ▶ ½ čajne žličke mletega ingverja
- ▶ ½ čajne žličke mletega muškatega oreščka
- ▶ ½ čajne žličke soli

Za testo: za približno 23 cm obsega

- ▶ 175 g moko
- ▶ 100 g hladnega masla v koščkih
- ▶ 1 žlica hladne vode
- ▶ 1 žlica sladkorja v prahu
- ▶ 1 rumenjaki

Kondenzirano mleko

Sestavine:

- ▶ 1 l polnomastnega mleka
- ▶ 220g belega kristalnega sladkorja
- ▶ 3 žlice masla
- ▶ 1 čajna žlička vanilijevega ekstrakta

Priprava:

- ▶ Priprava kondenziranega mleka je najdaljše opravilo pri pripravi pite, zato priporočam, da ga pripravite dan prej.
- ▶ Mleko in sladkor z metlico zmešajte skupaj v manjšem loncu. Mešajte na srednje močni temperaturi, ko zavre pa znižajte temperaturo.
- ▶ Ko se sladkor popolnoma raztopi, znižajte temperaturo na najnižjo jakost in pustite, da se kuha približno dve uri. Medtem lahko počnete kar želite, samo občasno malo premešajte. Med kuhanjem ne sme mešanica brbotati in nikakor vreti!
- ▶ Po približno dveh urah bi moralo mleka biti približno pol manj. Mleko odstavite in primešajte vanilijev ekstrakt in maslo. Nastati bi moralo približno toliko kondenziranega mleka, kot ga potrebujete za eno pito.

Bučni pire:

- ▶ Začnimo tako kot vedno in prižgimo pečico na 200°C, 180°C če je pečica ventilacijska.
- ▶ Najbolje, da začnemo s pirejem, saj potrebuje še največ časa. Bučo prerežite na pol in ji odstranite pecelj. Odstranite ji semena in jo razdelite na še manjše dele, recimo četrtine, ki pa jim naredite nekaj zarez, da se bo buča prej zmeščala. Na pekaču obloženim s peki papirjem pecite približno 80 minut.
- ▶ Buče bi sedaj morale biti zmeščane toliko, da bi jih lahko zmečkali tudi z vilico. Meso buče ločite od lupine in spsirajte v pire. Najlažje bo šlo s paličnim mešalnikom, lahko pa to storite tudi v multipraktiku ali pa jo pretlačite, kakor bi to storili s krompirjevim pirejem.

Testo:

- ▶ Moko, koščke masla, sladkor v prahu, rumenjaki in žlica hladne vode prenesite v plastično posodo in z mešalnikom mešajte, dokler ne dobite žgancem podobne teksture. Nato z rokami pregnetite testo, da dobite homogeno maso. Če se drobi, to ne bo problem, saj se testo zlahka združi skupaj, kot plastelin.
- ▶ Namastite in pomokajte pekač, v katerem boste pito pekli. Lahko je to nekaj centimetrov globok pekač za pito, ki se mu lahko odstrani dno, v pomanjkanju le tega, pa se lahko poslužite enake metode kot jaz in uporabite kar pekač za torto. V pekaču razporedite testo tako, da je prekrito dno in stranice, v približno tri centimetre višine. Dno preluknjajte z vilico in pokrijte z alu folijo tako, da je svetleči del obrnjen proti testu. Pustite na hladnem vsaj pol ure.
- ▶ Testo obtežite s suhim fižolom ali kar rižem in pecite 15 minut na enaki temperaturi kot buče, torej, 180°C v ventilacijski pečici. Potem seveda fižol/riž odstranite in ali vrzite stran ali shranite za prihodnje peke. Testo imate sedaj pripravljeno in lahko malce počaka, preden ga spet potrebujete.

Pita:

- ▶ Pečico sedaj ogrejte na 220°C.
- ▶ Združite bučni pire, kondenzirano mleko, jajca, začimbe in sol. Nastati mora lep, gladek nadev. Prenesite v pripravljeno testo in pecite 15 minut.
- ▶ Po teh 15 minutah znižajte temperaturo pečice na 180°C in pecite še 35-40 minut.
- ▶ Postrezite s stepeno sladko smetano. Dober tek!

Dnevna soba mesta

Bivališče knjig - knjižnica v sebi nosi zaklade domišljije, čarobne svetove, genjalne misli in tke koščke zgodovine v veliko celoto imenovano znanje. Knjige so z nami od majhnega, odprejo nam neznano, novo, nas vodijo in učijo. So naše zveste spremljevalke, včasih celo preveč, predvsem pred kakšnim težkim izpitom, vendar se k njim vedno lahko zatečmo po najdragočenejšem bogastvu, bogastvu širjenja obzorij.

Pisatelj **Andrei Makine** je zapisal: »*Literatura je zadnji prostor upora pred stroji za poneumljanje.*« Tudi v času, ko za knjigo zmanjkuje pravega razumevanja, le-ta trmasto kljubuje in se modernizira skupaj z dobo. Prav tako kot knjige, so tudi knjižnice podvržene najrazličnejšim pritiskom, zato dober koncept, nove ideje in složno sodelovanje, lahko zatočišča knjig vodijo v stabilno prihodnost.

Tradicija prisotna v sodobnosti

Zgodovina kranjske knjižnice sega v davno leto **1863**, ko se je imenovala še **Narodna čitalnica**. Že v začetku je bila zasnovana širše, saj je imela pevski, godbeni, gledališki in knjižnični odsek. Knjižnica je potovala od Kušlanove hiše, Savnikove vile, do bivšega župnišča in Sindikalnega doma, kjer so kot **prvi v Sloveniji omogočili bralcem prost pristop h knjigam**. Vsa kasnejša leta je imela sedež v Delavskem domu, leta 2010 pa so se vsi oddelki, pionirski, splošni in študijski združili in svoje prostore zavzeli v **Globusu**. Iz Osrednje knjižnice Kranj se je preimenovala v **Mestno knjižnico Kranj** (MKK). Tako kot od samega začetka, ko je bil koncept umetniško večplasten, pa MKK še naprej sledi celostni filozofiji izobraževanja ljudi. Poleg izposoje knjig knjižnica ponuja različne predstave, pogovore, okrogle mize, literarne večere itd. Skratka knjižnica kot nekoč, ko je bila knjiga še osrednje komunikacijsko sredstvo, ostaja prostor družabnih dogodkov in izmenjevanja informacij.

Raznovrstna dogajanja

Vsekakor je v prvem planu knjižnice izposoja knjig, vendar to vemo vsi. Manj znano je razveseljivo dejstvo, da se v hramu kulture dogaja mnogo več kot le knjižna izmenjava. Posebno pozornost velja nameniti **pripovedovalskim večerom**. V tem projektu je najti na primer **pravljice za odrasle**, ki pomešajo otroški, magični svet, s krutostjo odraslega sveta. Prav tako **narečni večeri**, ki bodo slovensko ljudsko pripoved v oktobru obarvali v gorenjski dialekt, kažejo na izjemno predanost tradiciji. Tu so še filmski večeri, predavanja, predstavitve novih knjig, potopisni večeri in raznovrstna koristna izobraževanja.

E-knjižna izposoja

S prvim julijem se je začelo zares. Novost v knjižnem svetu – **e-knjiga**, postaja del realnosti in dobiva prostor tudi v praksi. V okviru Študentske založbe lahko brskate po virtualnem

knjižničnem gradivu, ki se bliža že številki petsto. **Biblos je spletna e-knjižnica**, kjer se kot član MKK-ja brezplačno prijavite in izposodite knjigo po lastni želji. Za zdaj si lahko naenkrat izposodite štiri knjige, izposojena knjiga pa se vam samodejno izbrže iz vašega bralnika po štirinajstih dneh. Če sami nimate brskalnika ali pa telefona, ki bi vam omogočal branje e-knjige, si lahko v Mestni knjižnici Kranj izposodite enega izmed dvajsetih bralnikov za šest tednov.

Bodočnost knjige

MKK je moderna knjižnica, ki bralcem želi ugoditi tako v njihovih željah, kot v skrbi za njihovo visoko kvaliteto izobraževanja. Trivialna književnost je bila od nekdanj zaželena, časi, čeprav se nam včasih tako zdi, se v svojem bistvu ne spreminjajo veliko. Zato je brezplodno le jadikovati za preteklimi časi, ki naj bi bili knjigi prijaznejši. Potrebno je najti način, kako knjigo modernizirati in približati novim generacijam, to poslanstvo pa MKK jemlje zelo resno. Ves tehnološki napredek se iz dneva v dan kaže za vedno bolj klavnega. Zato se nikoli ne ve, kdaj lahko pričakujemo ponovni *boom* dobre stare klasične knjige, ki jo še kako užitekarsko prebiramo ob morju ali pa pod toplo odejo. Pomenljiva misel Marka Twaina: »*Tisti, ki ne berejo, niso nič na boljšem, kot tisti, ki ne znajo.*« naj bo vzpodbuda vsem nam, da ne smemo dovoliti samim sebi bralske nepismenosti.

 Manja Gatalo

 Žiga Žužek

Na kavi z gospodo

Polona Pačnik; PolonaP za nekatere, Ta Frišna za blogerje na blogu, ki se je letos poslovil, a ga lahko še izbrskate na podstrehi svetovnega spleta in PolonaPolona za vse ostale. Nadimek ji je zvenel domiselno, predvsem pa je uporaben pri komunikaciji v tujih jezikih, s čimer se njeno uradno ime ravno ne more pohvaliti. Polona je znanje o ustvarjanju med drugim nabirala tudi v Parizu. Kot pravi, je bilo to srečno naključje.

Prijavila se je na sprejemne izpite, ker je ljubljanska Likova akademija ni preveč mikala. Zanj so namreč značilne zelo ekzaktni smeri kot na primer grafika, slikarstvo in kiparstvo, medtem ko pa je imela Polona v Parizu možnost študirati modo in se potem specializirati v modni ilustraciji, kar ji je takrat zvenelo neskončno zanimivo. Danes ji področje mode ni več tako blizu, vendar pa toliko bolj uživa v ilustraciji.

Nato spregovoriva o ličnih skodelicah, ozaljšanih z visokimi gosti in še modrejšimi izjavami, ki nam delajo družbo ob jutranjem klepetu. O njenih šalčkah, ki jih nič kaj romantično poimenuje produkt. Želi si, doda, ustvariti hišno kolekcijo – nadejamo se torej lahko z risbami okitenih kuhinjskih krp, krožničkov, prtov, podstavkov, predpasnikov, pladnjev in drugih reči, brez katerih gospodinja, ki kaj da nase, pač ne more. Po poklicu je ilustratorica in kljub različnim stvarim, ki so ji zapolnjevale življenje, se je vedno vračala k svoji prvi ljubezni – ilustracijam. In čeprav so morda laičnim bralcem otroške slikarice prva asociacija ob zadnji besedi prejšnjega stavka, pa raje kot za otroke, riše za odrasle. Veliko raje.

Zase pravi, da je strastna bralka (nora na Cankarja; kdo pa ni, vas vprašam uboga dolina šentflorjanska?) in skoraj cinefil, od tod ji tudi navdih za mične gospodične in vsega spoštovanja vredne gospode, ki se znajdejo na skodelicah. Pa seveda tudi za njih izjave, ker vrla gospoda pač more kaj modrega in za ta svet koristnega iz sebe spraviti. Iz omare lahko tako vedno potegnemo Cankarja, Prešerna, angleško kraljico, Jane Austen, Darcyja, Štefa (starega gospoda iz Bohinja z brki in puloverjem z norveškim vzorcem) in Milanko (mlado hipsterko s čudovitim imenom, ki v sebi združuje Polono in njeni dve najboljši prijateljici). Slednja sta iz zadnje kolekcije in sta trenutno tudi sogovorničina najljubša lika. V Ljubljani je brez pardona prodajni hit Ivan, za druga mesta, kjer lahko še najdemo njene skodelice, tj. v Mariboru in Kopru, pa še težko reče, ker tam prodaja šele krajši čas. Trudi se tudi za sodelovanje s tujino, dogovarja se Hrvaško in Francijo, na Češkem pa že lahko srebajo svoj najljubši napitek v družbi omikanih junakov. PolonoPolono pa lahko srečamo tudi na različnih umetniških tržnicah, ki so jo sploh spodbudile, da je začela ustvarjati s skodelicami. Za vse so pravzaprav, tako kot za mnogo prijetnih stvari v življenju, krive super prijateljice, ki se tudi ukvarjajo z umetnostjo in so jo iz zavetja varnega doma zvabile za stojnico. Sedaj Polona pravi, da jim je izredno hvaležna, saj je zaradi dobrega odziva na poslikane skodelice sploh začela z blagovno znamko.

Ko dela za agencije, dela po naročilu, poslikane skodelice pa so njena lastna blagovna znamka, zato dela po navdihu. Trenutno sicer bolj malo riše, ker se ukvarja z vsemi stvarmi, ki jih je potrebno narediti – med njimi katalog, spletna stran, prodaja v trgovinah, prevodi opisov oseb ipd. – da lahko kakšen izdelek unovčiš tudi za kakšen kilogram kruha in liter mleka. Najraje riše črno-belo, s tušem na podlago. Take so tudi njene skodelice. Niso pa posebni le upodobljeni liki, ampak tudi njihova podlaga. Med prvimi skodelicami so se znašle pač tiste, ki so ji prišle pod roko, potem pa se je načrtno lotila iskanja kvalitetnega izdelovalca porcelana, ki bi jo lahko zalagal z manjšimi količinami skodelic. Ravno zato, ker je želela na koncu ustvariti res dober produkt, ne le nekakšen ikeast izdelek, se je tudi odločila za višji cenovni razred skodelic. Na roko narisana risba pa je potem zapečena na skodelico. Vseeno je zanimivo, da se je vse skupaj začelo prav v Ikea. Ob novoletnem obisku ene izmed trgovin švedskega proizvajalca pohištva se je v kuhinji zagledala v popolnoma bele skodelice in utrnila se ji je ideja, da bi se jih dalo odlično poživiti z risbami. Tako je bilo in videla je, da je bilo dobro. Trikrat hura za literarne reference. In upamo, da pridejo v vsak slovenski dom, da bo literatura na knjižni polici in v pomivalnem stroju.

 Kristina Pahor de Maiti

 Miha Horvat

Kranjska teatralnost

Jeseni, ko večeri postajajo neusmiljeno hladni, lahko gledališče predstavlja nadvse prijetno pribežališče za vse kulture željne duše. Kavarniško druženje sem in tja zamenjajte za gledališko sceno, ki vam bo dala nov vpogled v dogajanje in doživljanje sveta okoli sebe. Pravzaprav vas bo lahko spodbudila k še resnejšim in plodovitejšim debatam. Jesenski dogodki vsekakor čakajo, da razgibajo vaše male sive celice. Gledališki odri so pripravljene predati svojo magično moč.

Prešernovo gledališče Kranj

Primat gledališke sfere v Kranju zagotovo nosi Prešernovo gledališče, ki že od leta 1950 deluje kot profesionalni teater. Letošnje premiere ostajajo zveste družbeno angažiranemu stališču. Skozi manjše intimnejše zgodbe spoznavamo pravi kruti obraz realnosti, ki se prikrade v vsako družino, vsak odnos, vsakega posameznika in v gledališki repertoar. Dramsko besedilo **Mariluise Fleisser**, varovanke bolj znanega Bartolta Brechta, **Močan rod** (*Der starke Stamm*) v režiji **Ivice Buljana**, hrvaškega režiserja, ki je v kranjskem gledališču že stari znanec, lahko razumemo kot opozorilo, kako hitro lahko preračunljivi odnosi in pohlep privedejo do hitlerjanskih razsežnosti. **Vinko Möderndorfer**, avtor teksta in režiser predstave **Jaz Batman**, polemizira z današnjimi časi in humorno obarva prikaz starševskih stisk. Besedilo pa primarno želi opozoriti na vse večje nasilje med mladostniki, ki je le odraz prazne, brezosebne družbe. **Svetlana Makarovič** bo v režiji **Jerneja Lorencija**, kranjsko gledališče podpisala s svojo značilno atmosfero ljudskih bajk in pripovedk. **Mrtvec pride po ljubico**, je zgodba o izgubljeni ljubezni, maščevalnosti in razčlovečenosti, makarovičevsko kratka. Tu je še **Praznovanje** (*Celebration*) **Harolda Pinterja**, ki skozi tipični angleški humor prikazuje absurdnost navideznih odnosov. Režiser **Matjaž Zupančič** je kot nalašč za takšno predstavo, saj se tudi sam rad ukvarja in poigrava z odzivi ljudi v vsakdanjih, a zaostrenih situacijah.

Lyerjeva hiša in Stolp Škrlovec

Layerjeva hiša poznana tudi kot hiša umetnikov, v sebi skriva mističizem in svojeglavost artistično prežetega sveta. Čeprav v hiši kraljuje predvsem likovna umetnost pa se le-ta rada spogleduje tudi z drugimi vejami ustvarjanja, kot so glasba, film, literatura in gledališče. Ker je za slednje kapaciteta objekta (pre)majhne narave, so igre in performansi v večini vezani na poletno sezono ter se odvijajo na letnem vrtu. **Zavod Carnica**, ki je glavni pobudnik in protagonist oživitve hiše, pa snuje vsebino tudi za Stolp Škrlovec. Gre predvsem za intermedialne projekte, za preplet kla-

sike s sodobno tehnologijo, za gledališke performanse, skratka za eksperimentiranje z vsemi mediji umetnosti in novodobnimi dosežki.

Mestna knjižnica Kranj (MKK)

Gledalce že vrsto let privlači nadvse interesantna, humorno obarvana in sproščena oblika gledališča – **improvizacija**. Impro predstave so vedno nepredvidljive in zato za gledalca sveže. Njihova specifičnost je tudi aktualnost, ki skozi situacijske komične elemente, kar bruhna na dan. Tako igralci, ne da bi si predhodno zastavili družbeno-kritični moment, postanejo angažirani glas. Ravno nedolžni vzklík, začinjen s humorno notico, pa je najbolj pristen in verodostojen pečat, ki ga človek lahko preda, ali pa prejme. MKK spodbuja takšen način umetniškega izražanja in nudi prostor predstavam tega tipa. Proti koncu oktobra priporočamo ogled predstave **Junaki na terapiji**, ki se bo poigravala z idejo, da so literarni junaki realni ljudje s povsem vsakdanjimi problemi. Zagotovo bo zabavno. Prav tako lahko pričakujete gostovanje **ŠILE** (Šolske impro lige), vsakdanjik pa si lahko popestrite tudi z **lutkovnimi predstavami za odrasle**.

Manja Gatalo

Žiga Žužek

Naše aktivnosti lahko spremljate preko spletne strani <http://www.bc-naklo.si> ter

Vabimo vas k branju naših **strokovnih revij**: Floristika in Moje podeželje; naslednja številka revije Moje podeželje izide 21. 12. 2013.

Ne spreglejte **fotografskega natečaja strokovne revije Moje podeželje** z lepimi praktičnimi nagradami. Več na: <http://www.bc-naklo.si/index.php?id=2433>.

Na Dnevu poklicev 24. 10. 2013 popoldne bodo naši študenti predstavili utrinke z Erasmus mobilnosti za prakso.

Toplo vabljeni na **Dobrodelni večer 6. 12. 2013** zvečer.

Vabimo vas tudi na zanimive in raznolike **tečaje**.

OKTOBER 2013

DATUM	TEČAJ/PREDAVANJE
6.–7. 10.	'Evropski florist 1. in 2. stopnje – 7. tema': TRŽNE NIŠE V CVETLIČARSTVU (Business to Business)
7.–8. 10.	Izdelovanje in krašenje tort za različne priložnosti 1
8. 10.–18. 12.	Osnove športnega plezanja
10. 10.	Ko te stresa stres – prepoznavanje in obvladovanje stresa
15. 10.	Obnovitveno usposabljanje FITO za PRODAJALCE
15.–17. 10.	Kako do boljše digitalne fotografije – osnovni tečaj
17. 10.	Dekoracija lončnic in oskrba
17. 10.	Urejeni grobovi skozi letne čase – predavanje Kluba Gaia
21.–23. 10.	OSNOVNO usposabljanje za IZVAJALCE ukrepov varstva rastlin
22.–24. 10.	Kako do boljše digitalne fotografije – nadaljevalni tečaj
21. 10.	Izdelovanje 1. novembrskih aranžmajev
24. 10.	Učinkovito upravljanje s časom

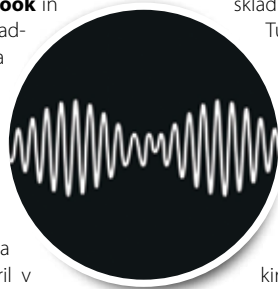
NOVEMBER 2013

DATUM	TEČAJ/PREDAVANJE
5.–8. 11.	Tečaj iz kmetijstva (za pridobitev statusa kmeta)
6. 11.	Polnozrnatni izdelki v zdravi prehrani
8. 11.–15. 12.	Kreativna promocija za cvetličarje in vrtnarje (seminar)
8. 11.	Izobraževanje za parkovne vrtnarje (seminar z Jožico Golob-Klančič)
8. 11.	Sladice ob Martinovem
11.–13. 11.	Varno delo s traktorjem in traktorski priklučki
14. 11.	Čokoladne dobrote 1
14. 11.	Z dobrim ciljem v uspešno prihodnost
18.–27. 11.	Moja kariera – moja lastna mojstrovina
20. 11.	Otvoritev Adventne razstave v atriju Mestne hiše v Ljubljani
20.–21. 11.	Peka kruha brez kvasa
20. 11.	Kako je lahko okrasni vrt hkrati uporaben (predavanje Kluba Gaia)
26. 11.	Izdelovanje bureka
29. 11.	Jedi na žlico

Arctic Monkeys – AM

»Have you got colour in your cheeks?« v uvodu v že peti album skupine Arctic Monkeys povpraša frontman Alex Turner in zašibi kolena gorečih oboževalk. Četverica iz angleškega Sheffielda je od izdaje prvenca Whatever People Say I Am, That's What I'm Not iz leta 2006 prehodila dolgo pot, uspehi prejšnjih albumov pa so rodili samozavesten AM.

Po *Humbugu* je AM verjetno najbolj eksperimentalen album skupine do sedaj, kar je zagotovo tudi posledica sodelovanja s članom zasedbe Queens of the Stone Age **Joshom Hommeom**. Drugačen zvok so **Turner, Helder, Cook** in **O'Malley** napovedali že z februarja izdano skladbo *R U Mine?*, sledila pa ji je poletna festivalska uspešnica *Do I Wanna Know*. Zvok, ki je prej kot angleški – ameriški. Album je bil posnet na zahodni obali Združenih držav, kamor se je Turner tudi preselil tako, da je ameriški vpliv, ki traja že vse od *Humbuga* dalje, več kot očiten. Posebna pozornost je kot vedno namenjena mojstrskim besedilom. Turner je od pronicljivega opisovanja vsakdanjika v Sheffieldu preusmeril v bolj vase usmerjena, ljubezenska besedila s erotičnim nabojem. Kljub temu k sreči ni zdrnil v klišejske stihe, ampak je ponovno dokazal, da gre za enega izmed najbolj nadarjenih tekstopiscev sodobnega rocka. »*Been wondering if your heart's still open and if so I wanna know what time it shuts,*« sprašuje v *Do*

I Wanna Know, duhovito plat pa pokaže v *Why'd You Only Call Me When You're High?*, kjer po prepiti noči neuspešno skuša priklicati svojo simpatijo. Pozitivno presenečenje je besedilo zadnje skladbe na albumu *I Wanna Be Yours*, za katerega si je Turner nekaj verzov izposodil od angleškega pesnika **Johna Cooperja Clarka** – »*I wanna be your vacuum cleaner, breathing in your dust, I wanna be your Ford Cortina, I won't ever rust, if you like your coffee hot, let me be your coffee pot, you call the shots babe, I just wanna be yours.*« AM je vsekakor prelomnica za skupino Arctic Monkeys. Postali so veliko bolj suvereni na odru, prepričani v svojo glasbo, vse skupaj pa so zapakirali še v nov, veliko bolj glamurozen videz. Daleč so že razkužtrani najstniki in njihov *I Bet You Look Good On The Dancefloor*.

In ja, gospodič Turner, lica so se obarvala.

Petra Ajdovec

Razredni sovražnik

Po uspešnem prvencu *Izlet*, ki ga je režiral in zanj napisal scenarij, se je tokrat Nejc Gazvoda lotil le scenarija in režijo prepustil Roku Bičku.

In ta formula je očitno uspešna, saj je *Razredni sovražnik* že pobral kar nekaj nagrad, med drugim se je odlično odrezal na Beneškem filmskem festivalu, kjer je v sekciji Beneški teden kritike prejel nagrado FEDEORA, na Slovenskem filmskem festivalu je bil nagradjen s petimi Vesnami, je pa tudi slovenski izbor za nominacijo za tujejezičnega oskarja. Film je posnet po resničnih dogodkih, dogaja pa se v eni od slovenskih gimnazij, kjer se dijaki zadnjega letnika nikakor ne morejo sprizjantiti z učnimi in vzgojnimi metodami novega razrednika in učitelja nemščine Roberta Zupana (ki ga, mimogrede, vrhunsko odigra **Igor Samobor**). Odnos med učiteljem in učenci se zaostruje z vsakim trenutkom, ki ga preživijo na njegovih urah, počti pa, ko njihova sošolka Sabina s samomorom konča svoje življenje. Žalovanje za sošolko in jeza njenih sošolcev se spremeni v gol upor proti razredniku, šoli in nasploh celotnemu sistemu.

V filmu je meja med tistim, kar je prav in tistim, kar je narobe močno zabrisana. Zgodba pa nam poskuša povedati, da prav

nobena stvar v življenju ni črno-bela in nam prav z vsakim odigranim prizorom daje snov za razmišljanje o moralnih vprašanjih in odločitvah posameznika. K temu pripomore tudi odlična igralska zasedba, tako v vrstah šolskih delavcev (Samobor, **Nataša Barbara Gračner** in **Maša Derganc**) ter tudi v vrstah srednješolcev, kjer v vlogah glavnih protagonistov nastopajo **Voranc Boh** (Luka), **Daša Čupevski** (Sabina), **Doroteja Nadrah** (Mojca), **Špela Novak** (Špela), **Jan Vrhovnik** (Nik) in **Jan Zupančič** (Tadej). Kranjčani boste verjetno prepoznali tudi **Qiu Kangjinga**, ki je v Kranju bolj poznan kot Štefan.

Prepletanje osebnih tragedij, črednega nagona v razredu in srednješolskega uporništvá poskrbi, da je film napet prav do konca. Tekom dogajanja spoznavamo tudi nova dejstva, ki včasih zgodbo obrnejo popolnoma na glavo in nam dajo nove snovi za razmišljanje. In prav to je tisto, kar šteje. Ekipi je uspelo odlično delo, ki je vsekakor močna referenca. Le tako naprej.

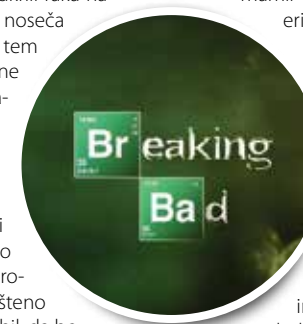
Luka Stare

TV – serija: Kriva pota (Braking Bad)

Ena najbolje ocenjenih dramatičnih serij s pridihom črnega humorja se je 29. septembra poslovila. Kljub vedno bolj napeti, polni pretresljivih klimaksov zadnji sezoni, ki je svoj davek zahtevala predvsem na dobrem počutju zvestih gledalcev, so *Kriva pota* zaključila finalno epizodo s katarzičnim tonom.

Vse skupaj se je začelo, ko so srednješolskemu profesorju kemije, Walterju Whiteu (**Bryan Cranston**), odkrili raka na pljučih. Prognoza je bila slaba, Walterjeva noseča žena Skyler (**Anna Gunn**) je ne dolgo pred tem pustila službo in Walter je za preživetje družine moral delati še v avtopralnici. Po izletu s svakom Hankom (**Dean Norris**), agentom z oddelka za narkotike, na racijo laboratorija metamfetamina, se Walterju utrne nevarna ideja. Na raciji namreč opazi svojega bivšega dijaka Jesseja Pinkmana (**Aaron Paul**), ki ga potem kontaktira in mu pojasni načrt o njenem sodelovanju pri proizvodnji in prodaji metamfetamina, s katerim bosta oba pošteno zaslužila. Walterjev glavni razlog za to naj bi bil, da bo imel dovolj denarja, da plača za zdravljenje raka in pa, seveda, da preskrbi svojo družino; ženo in najstniškega sina Walterja Jr. (**RJ Mitte**), ki ima cerebralno paralizo.

V Walterjevem življenju se po vstopu v svet preprodajanja mamil prične pojavljati cel kup problemov, zaradi katerih je bolj ali manj primoran storiti precej moralno oporečnih reči. Kljub temu, da Walter skozi serijo postane vedno bolj temačen lik, pa je igralcu in ustvarjalcu serije še vedno uspelo ohraniti priljubljenost lika. Walterjeva vsečnost publiko pa je med drugim vodila tudi k temu, da je lik žene Skyler kot njegovo moralno nasprotje postal tako osovražen, da je igralka celo prejela več smrtnih groženj. Pomembnejši nauk serije naj bi bil, da imajo dejanja svoje posledice, kot je dejal ustvarjalec in producent serije **Vince Gilligan**. Če se je lekcija gledalcev zares prijetila, je zaradi prej omenjenih incidentov vprašanje, je pa definitivno pustila za sabo pečat, ki ga bo težko ponoviti.

Urša Bajželj

Žarko Laušević - Leto mine, dan nikoli: dnevnik nekega kaznjenca

Avtobiografska pripoved o krivici, jugoslovanskem nacionalizmu in ujetosti človeške eksistence je pretresla bralsko občinstvo na področju celotne bivše Jugoslavije. Letos je bila prevedena tudi v slovenščino in nam razodela skrajni nesmisel sovraštva in maščevanja.

Zgodba črnogorskega igralca Žarka Lauševića je kot iz filma, ki bi ga moral igrati, ne živeti. Kovali so ga v zvezde, mu napovedovali blešččečo kariero, vse do usodnega dne. Laušević je v samoobrambi ustrelil dva človeka, ki sta brez razloga napadla njega in njegovega brata. Takrat je iz zvezdnika postal zapornik. To je bil čas vzpona monstroznih nacionalizmov (okoli leta 1993), ki so nekdanjo skupno državo spremenili v klanovno. V zraku namreč ves čas lebdi vprašanje, ali je bilo vse le splet nesrečnih naključij ali pa so novi nacionalistični vodje v nadarjenem igralcu videli nekoga, ki ga je potrebno eliminirati. Igral je vlogo Svetega Save in zato prejel grožnje ter napadanja s strani radikalov. Tako si je zaradi varnosti omislil pištolo. »*Takrat je šlo za zvezo cerkve in radikalov. Je kdo od teh ljudi sploh videl predstavo? Ne; skupina nahujskih čuvarjev pravoslavja je našla odličen povod za izka-*

zovanje "patriotizma" in vreščanje zaradi "ogroženega" srbstva. Obtoženi smo bili, da smo svetnika ponižali v politika, v živega človeka, to pa so nam očitali ljudje, ki so svojo politično stranko "povišali" z imenom istega svetnika.«

Zgodba je večplastna. Lauš se retrospektivno vrača v svet igralskega in nam pripoveduje nad vse zanimive anekdote. Pronicljivo opisuje bipolarni ekstremitetizem balkanske mentalitete. Dnevniško pripovedovanje pa se nas najbolj dotakne v opisih zaporniške brezizhodnosti, pasivnega životarjenja, klavstrofobične atmosfere: »*Monotonija. Trajanje. Dolgčas. Dnevi. Noči. Vse iste.*« V zaporu: »*Čas ne obstaja, temveč stoji.*« Vendar zna grotesknost situacije razbiti z obilico zaporniških dovtipov in pripovedi vdahniti dobro mero balkanskega humorja.

Manja Gatalo

ostale akcije hmeljnih napitkov

PIR PARTY

24.10.2013

med 21. in 22. uro malo točeno po 1€

TEMATSKA ZABAVA TO LET

VIVA LAS VEGAS

pravi igralni avtomati, scena, glasba, kot v Las Vegasu.

WELCOME TO Fabulous LAS VEGAS NEVADA

7.11.2013 KlubBar

BOHEM

SOBOTA 2.11

ZAKLONIŠČE PREPEVA

SOBOTA 9.11

HAMO & TRIBUTE TO LOVE

SOBOTA 16.11

TINKARA KOVAČ

SOBOTA 23.11

NIET

SOBOTA 30.11

Katero prevozno sredstvo ti najbolj ustreza?

- Kako hitro tečeš na 60/100 metrov?
  - Hitreje kot Usain Bolt.
  - Tako hitro kot drugi na 400 metrov.
  - Nekoč sem poskusil, ampak nisem prišel do cilja.
  - Na šolskih preizkusih sem bil vedno v zlati sredini.
- Izberi najbližji opis tvojega odnosa do dežja.
  - Prav nič me ne moti, saj vendar nisem iz cukra!
  - Na lestvici največjih katastrof, ki se lahko zgodijo vsak dan, je na prvem mestu.
  - Dokler nimam mokrih nog me niti ne moti.
  - Joj, spet bodo stare mame vozile 20 km/h.
- Najpomembnejša karakteristika prevoznega sredstva.
  - Priti na cilj v zglédnem času.
  - Možnost, da med vožnjo dokončam kako delo ali preberem knjigo.
  - Pospeski, hitrost!
  - Čim manj obremenjevanja okolice.
- Kje živiš?
  - V centru mesta.
  - V bližini majhnega mesta.
  - V predmestju metropole.
  - Najbližji sosed je oddaljen več kot kilometer in pozimi zapade meter snega.

TOČKOVNIK	a	b	c	d
1	4	2	1	3
2	4	2	3	1
3	2	3	1	4
4	4	2	3	1
5	4	3	3	1

SUDOKU

	5				8	2	3				5	2	9	6		4
3		7	2		6		1			9		6				3
				5			7	9	6	8	4			3		
	9		1			7	4			6		9		3	2	
			6	3			8				2			8		9
	6	2					5	9					1	5		7
	7		9				4	1		3	8					
4		9	7	1			6					4	7		9	
	3	1		8					5	7			6		3	

Rezultati:

4-7 točk: Avto

Ni mogoče zanikati, da ima tvoje najljubše prevozno sredstvo pred ostalimi nekaj nespornih prednosti, toda močno obremenjuješ okolje, tako z izpuhi kot s hrupom. Če res ne živiš predaleč od civilizacije, bi se lahko kdaj poskusil zapeljati tudi s kolesom ali pa šel peš.

8-11 točk: Avtobus

Čeprav ne gre niti za najhitrejšo niti najbolj udobno niti najbolj zdravo prevozno sredstvo, se da z njim zelo poceni priti daleč in tudi v nekatere bolj oddaljene kraje, kamor brez avta sicer ne gre. Bolj problematično je, da se neradi držijo voznih redov in da so na visokogorskih cestah v Andih življenjsko nevarni.

12-14 točk: Vlaka

Dokler ne gre za železnice, ki ležijo južneje od slovensko-avstrijske meje, je to zelo zanesljivo in hitro prevozno sredstvo. Na drugi strani meje pa lahko začutiš nekaj romantike davnih časov in precej bolj negotov vozni red. Najboljše pa je verjetno to, da si lahko med vožnjo dejansko produktiven.

15-16 točk: Kolo

Ni kaj, gre za najbolj zdravo in okolju prijazno prevozno sredstvo. Hvaležni so ti zdravniki in ljudje, ki imajo radi mir, malo manj pa avtomobilisti, ki jim delaš gnečo na njihovi cesti. V Ljubljani se pazi, zadnja leta policisti radi pišejo kazni za vožnjo po napačni strani ceste ali pod vplivom alkohola.

Klemen Klemen

**Hip Hop Reunion - Recycleman (ex Alien),
Klemen Klemen, Trkaj, Murat & Jose in drugi**

25. Oktober / Cvetličarna, 13,90 €

Perpetuum Jazzile

TMS Crew, promocija albuma

26. oktober / Trainstation Squat, 4 €

Tabu

Bruc 2013 - Pero Lovšin, Trkaj, Dan D, Muff, Da Phenomena

6. november / Gospodarsko razstavišče, 7 €

Perpetuum Jazzile – The Show

9. november / Dvorana Stožice, 25 – 50 €

Children Of Bodom

KŠK žur: Tabu, Hulahoop

16. november / Bazen Kranj

Elevation – U2 Tribute

16. november / Cvetličarna, 17 €

Nick Cave & The Bad Seeds

Children Of Bodom

19. november / Kino Šiška, 25 €

Nick Cave & The Bad Seeds

25. november / Hala Tivoli, 35 – 39 €

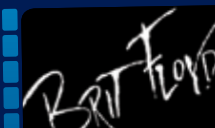
Dream Theater

Prljavo Kazalište

28. november / Cvetličarna, 19 €

Brit Floyd

30. november / Hala Tivoli, 21 €

Brit Floyd

Satyricon

5. december / Kino Šiška, 20 €

Help! A Beatles Tribute

Queen Tribute

6. december / Cvetličarna, 18 €

Help! A Beatles Tribute

7. december / Bazen Kranj

Dream Theater

Dream Theater

4. februar / Hala Tivoli, 33 €

Letz Zep – Led Zeppelin Tribute

1. marec / Cvetličarna, 18 €

FOTOGALERIJA

A miran alijagič; H miha horvat; Z matic zorman; O oto žan

O Tehnološki večer - Lumu

A Sprejem svetovnega prvaka med kolesarji do 23 let Mateja Mohoriča

A Finale DP, 2. krog – BSK Golovec, Ljubljana – Kranjski Lisjaki

H Bio delavnica – Zdrava marmelada

M 7. Down town festival – Impro šovdaun, improvizirana predstava

M 7. Down town festival – Modna revija korzetov

H KŠK-jev planinski izlet na Kamniško sedlo

O Openfest 2013

H KŠK-jev začetni jezikovni tečaj nemščine

KŠK ŽUR

 KLUB ŠTUDENTOV
KRANJ

 BAZEN

sobota
16. november
ob 20.00

Bazen Kranj

TABU

RISING SKY

Mulahop

Ustopnice v predprodaji
na Info točki KŠK!

Predprodaja: KŠK 4 EUR,
za ostale 7 EUR

Na dan dogodka: člani KŠK 7 EUR,
ostali 10 EUR

ŠKIS
Zveza študentskih
klubov Slovenije

ŠTUDENTSKA
ORGANIZACIJA
SLOVENIJE

LOGAR
gostinstvo

Vstop dovoljen samo 16+